

የጉምሩክ ቀረጥና ታክስ ማስከፊያ ዋጋ አተማመን መመሪያ ቁጥር 777/2013

Excise Tax and Levy Payment Rate
(Directive No. 777/2013)

የገቢዎች ሚኒስቴር
Ministry of Revenues

የጉምሩክ ቀረጥና ታክስ ማስከፈያ ዋጋ አተማመን

መመሪያ ቁጥር 777/2013

የጉምሩክ ቀረጥና ታክስ ማስከፈያ ዋጋ አተማመን በጉምሩክ አዋጅ ከተደነገጉ መርሆዎችና ዘዴዎች ጋር ማጣጣም በማስፈለጉ፤

የጉምሩክ ዋጋ አተማመን ሥርዓት በተሻለ ደረጃ ዘመናዊ፣ ግልጽና ፍትሐዊ በሆነ መልኩ በሁሉም ቅ/ጽ/ቤቶች በወጥነት ተፈጻሚ እንዲሆን ማድረግ በማስፈለጉ፤

የኮሚሽኑ የሥራ ክፍሎች፣ ቅ/ጽ/ቤቶች እና የጉምሩክ አፈሰሮች ከዋጋ አተማመን ጋር በተያያዘ የሚጠበቅባቸውን ተግባርና ኃላፊነት መወሰን በማስፈለጉ፤

እስመጨዎች ወይም ወኪሎቻቸው በዋጋ አተማመን ረገድ የሚኖራቸውን መብትና የተጣለባቸውን ግዴታ ግልጽ ማድረግ በማስፈለጉ፤

የገቢዎች ሚኒስቴር በጉምሩክ አዋጅ ቁጥር 859/06(አንደተሻሻለው) አንቀፅ 180 (2) መሰረት ይህን መመሪያ አውጥቷል፡፡

ክፍል አንድ

ጠቅላላ ድንጋጌ

1. አጭር ርዕስ

ይህ መመሪያ የጉምሩክ ቀረጥና ታክስ ማስከፈያ ዋጋ አተማመን መመሪያ ቁጥር 777/2013 ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል፡፡

2. ትርጓሜ

የቃሉ አገባብ ሌላ ትርጉም የሚያሰጠው ካልሆነ በስተቀር በዚህ መመሪያ ውስጥ፡-

- 1) “ገቢ ዕቃ” ማለት ወደ ኢትዮጵያ የጉምሩክ ክልል የሚገባ ማንኛውም ዕቃ ማለት ሲሆን ገንዘብን አይጨምርም፡፡
- 2) “እርጅና ቅናሽ” ማለት በተሸከርካሪው የኤፍ.ኤ.ቢ ዋጋ ላይ የአገልግሎት ዘመንን መሰረት በማድረግ በመቶኛ የሚደረግ ቅናሽ ሲሆን በሌሎች ዕቃዎች ላይ ወጥ የሆነ የመቶኛ ቅናሽ ነው፡፡
- 3) “የጉምሩክ ዋጋ” ማለት የጉምሩክ ቀረጥና ታክስ ማስከፈያ ዋጋ ሲሆን በጉምሩክ አዋጅ እና በዚህ መመሪያ በተደነገጉት የዋጋ አተማመን ዘዴዎች አማካኝነት የሚሰላ እስከ

ኢትዮጵያ የጉምሩክ ክልል የመጀመሪያ መግቢያ ወይም መውጫ ድረስ በትክክል ለዕቃው የተከፈለ ወይም ሊከፈል የሚገባው የሲ.አይ.ኤፍ ዋጋና ሌሎች ወጪዎችና ክፍያዎች ጠቅላላ ድምር ነው።

- 4) “የማኅበሪያ ዋጋ” ማለት በዲክላራሲዮን አቅራቢው የቀረበውን የዕቃ ዋጋ ትክክለኛነት ለማጣራት እና ለመወሰን የሚያገለግል በጉምሩክ ዳታ ቤዝ ጩሳጥ ያለ እንዲሁም በጉምሩክ ተቀባይነት ያገኘ ወደ ጎሳ የማስላት ዘዴ ፣ በሚዛናዊ ዘዴ፣ በወጪ ስሌት እና የዓለም አቀፍ የዋጋ መረጃን መሰረት በማድረግ የተገኘ የገቢ ወይም የወጪ ዕቃዎች ዋጋ መረጃ ነው።
- 5) “መነሻ ዋጋ” ማለት የዕቃን ዋጋ አሳንሶ የማቅረብ ድርጊቶችን ለመከላከል ሲባል በሥጋት ሥራ አመራር መርህ መሠረት ከፍተኛ ሥጋት ባለባቸው የተመረጡ ዕቃዎች ላይ በጉምሩክ የሚደራጅ የዋጋ መረጃ ነው።
- 6) “የ ኤፍ.ኤ.ቢ ዋጋ (FOB Price) ማለት” የዕቃው የመሸጫ ዋጋ እና በላኪ አገር እስከ የመጨረሻ መጫኛ ቦታ (ወደብ) ድረስ ለዕቃው የተከፈለ ወይም የሚከፈል ወጪ ድምር ነው።
- 7) “የሲ.አይ.ኤፍ ዋጋ (CIF price) ማለት” የዕቃው የመሸጫ ዋጋ እና በላኪ አገር እስከ መጨረሻ መጫኛ ቦታ ወይም ወደብ ድረስ ለዕቃው የተከፈለ ወይም የሚከፈል ወጪ እና ዕቃውን እስከ ኢትዮጵያ የመጀመሪያ መግቢያ በር ለማድረስ የወጣ የኢንሹራንስ፣ የማንጓጓዣ፣ የማስጫኛ፣ የማውረጃ እና የመንከባከቢያ ወጪ ድምር ነው።
- 8) “የኢትዮጵያ የጉምሩክ ዋጋ መረጃ ስርዓት (Ethiopian Customs Valuation System[ECVS])” ማለት በኮሚሽኑ ተቀባይነት ያገኙ የገቢ ወይም ወጪ እቃዎች ዋጋ መረጃን እና የዓለማቀፍ ዕቃዎች ዋጋ መረጃን መሠረት በማድረግ የሚደራጅ ለዋጋ ማነጻጻሪያነት የሚያገለግል የመረጃ ቋት ነው።
- 9) “በአንድ ሀገር የተመረቱ ዕቃዎች” ማለት በአንድ ሉአላዊት ሀገር የተመረቱ ዕቃዎች ማለት ሲሆን በተፈጥሮ ወይም በቁፋሮ የተገኙ እቃዎችን ይጨምራል።
- 10) “በተመሳሳይ የዕድገት ደረጃ የሚገኙ አገሮች” ማለት በአለም የንግድ ድርጅት ወይም በተባበሩት መንግስታት የአገሮች የእድገት ደረጃ ዝርዝር መሰረት በተመሳሳይ ዕድገት ደረጃ የሚገኙ አገራት ሲሆኑ የአህጉራዊ ነባራዊ ሁኔታንም ከግንዛቤ የሚያስገባ የአገራት ዝርዝርን ይጨምራል።
- 11) “ተቀራራቢ ዕቃ” ማለት በአንድ አይነት ኢንዱስትሪ ወይም በአንድ አይነት የኢንዱስትሪ ዘርፍ የሚመረቱ ዕቃዎች ማለት ሲሆን የአንድ ዓይነት እቃዎችና ተመሳሳይ ዕቃዎችን ይጨምራል።

- 12) “የአገር ውስጥ ገበያ ነጠላ መሸጫ ዋጋ” ማለት ወደ አገር ውስጥ የገባው አንድ ዓይነት ወይም ተመሳሳይ ዕቃ በተመሳሳይ ወይም በተቀራረቢ ወቅት ወደ አገር ውስጥ የገቡና በገቡበት ሁኔታ በከፍተኛ ብዛት የተሸጠበት ሲሆን የተጨማሪ እሴት ታክስን አይጨምርም፡፡
- 13) “የጉምሩክ ዋጋ ማጣራት” ማለት በሚመለከታቸው የጉምሩክ ባለሙያዎች አማካኝነት በዲክላራሲዮን አቅራቢው ዲክሌር የተደረገው የዕቃዎች ዋጋ ትክክለኛ የጉምሩክ ዋጋ ስለመሆኑ ለማረጋገጥ ወይም ለማጣራት ለዋጋው ወይም ለስሌቱ መነሻ የሚሆኑ ሰነዶችን የመመርመር ሂደት ነው፡፡
- 14) “የጉምሩክ ዋጋ ዝርዝር መግለጫ (Valuation Details Declaration (VDD))” ማለት ከዕቃ ዲክላራሲዮን በተጨማሪ የገቢ ዕቃዎችን የጉምሩክ ቀረጥና ታክስ ማስከፊያ ዋጋ ለመተመን የሚያስፈልጉ መግለጫዎችና መረጃዎችን በዲክላራሲዮን አቅራቢው በዝርዝር ተሞልቶ ለኮሚሽኑ የሚቀርብበት የኤሌክትሮኒክስ መረጃ ማሳወቂያ ሥርዓት ነው፡፡
- 15) “የንግድ ደረጃ” ማለት ሻጭ ድርጅቶች ባላቸው የንግድ ሽያጭ ሰንሰለት ቅደም ተከተል መሰረት የአንድ እቃ ዋጋ በአምራች፣ አከፋፋይ ወይም ቸርቻሪ ደረጃ ሊለያይ የሚችልበትን የንግድ ሁኔታ የሚያሳይ ደረጃ ነው፡፡
- 16) “ተቀራራቢ አማካይ ዋጋ /Weighted Average” ማለት በተቀራራቢ ጊዜ ለአንድ አይነት ዕቃ ሁለትና ከዚያ በላይ የተለያዩ ዋጋዎች በሚኖሩበት ጊዜ የተለያዩ ዋጋዎችና የዕቃውን ብዛት ታሳቢ በማድረግ የሚሰላ አማካይ የዋጋ ስሌት ነው፡፡
- 17) “ዳይሬክቶሬት” ማለት የዋጋ ትመና እና ልማት ዳይሬክቶሬት ነው፡፡
- 18) “ኮሚሽን” ማለት የጉምሩክ ኮሚሽን ሲሆን የጉምሩክ ቅርንጫፍ ጽ/ቤቶችን ይጨምራል፡፡
- 19) “አዋጅ” ማለት የጉምሩክ አዋጅ ቁጥር 859/2006 (እንደተሻሻለ) ነው፡፡
- 20) በዚህ መመሪያ ትርጉም ያልተሰጣቸው ሌሎች ቃላት እና ሐረጎች በአዋጁ የተሰጣቸውን ትርጉም ይይዛሉ፡፡

3. የተፈጻሚነት ወሰን

ይህ መመሪያ፡-

- 1) ቀረጥና ታክስ በሚከፈልባቸው ወይም በማይከፈልባቸው ገቢና ወጪ ዕቃዎች፤
- 2) ዕቃዎች ቀረጥና ታክስ ሳይከፈልባቸው ከጉምሩክ ቁጥጥር ከተለቀቁ በኋላ በድጋሚ ቀረጥና ታክስ ለመስጠት የጉምሩክ ስነ-ስርዓት የሚፈጸምበት ሁኔታ ሲያጋጥም፤
- 3) ዕቃዎች የጉምሩክ ስነ-ስርዓት ተፈጽሞባቸው ከተለቀቁ በኋላ ኦዲት የሚካሄድባቸው ሁኔታ ሲያጋጥም ወይም፤

- 4) የእርጅና ቅናሽ ስሌት አሰራር ሳይጨምር ለንግድ ላልሆነ ዓላማ ወደ ሀገር ውስጥ የሚገቡ ዕቃዎች እና በጊዜያዊነት ወደ ሀገር ውስጥ የሚገቡ ዕቃዎች ዋጋ አተማመን ላይ ተፈጻሚ ይሆናል።

ክፍል ሁለት

ስለ ጉምሩክ ዋጋ አወሳሰን ሁኔታ

ምዕራፍ አንድ

የጉምሩክ ዋጋ አተማመን ዘዴዎች አፈፃፀም

4. መርህ

የዕቃዎች የጉምሩክ ዋጋ በሚወሰንበት ጊዜ፡-

- (ሀ) የግብይት ዋጋ አተማመን ዘዴን፤
- (ለ) የአንድ አይነት ዕቃዎች ዋጋ አተማመን ዘዴን፤
- (ሐ) የተመሳሳይ ዕቃዎች ዋጋ አተማመን ዘዴን፤
- (መ) ወደ ኋላ የማስላት አተማመን ዘዴን፤
- (ሠ) በወጪ ስሌት ላይ የተመሠረተ አተማመን ዘዴን እና
- (ረ) ሚዛናዊ የዋጋ አተማመን ዘዴን በቅደም ተከተል በመጠቀም ይሆናል።

5. የግብይት ዋጋ አተማመን ዘዴ አፈፃፀም

- 1) ወደ አገር ውስጥ ለሚገባ እቃ የግብይት ዋጋ ተደርጎ የሚወሰደው ወደ ኢትዮጵያ እንዲላክ ለተሸጠው ዕቃ በትክክል የተከፈለው ወይም የሚከፈለው የግብይት ዋጋ ሲሆን በአዋጁና በዚህ መመሪያ የተመለከቱት ተጨማሪ ክፍያዎች ታክለውበት ነው።
- 2) በዲክላራሲዮን አቅራቢው የቀረበው ዋጋ (*Declared Value*) በቀጥታ ተቀባይነት የማይኖረው ወይም ጥርጣሬ ውስጥ ሊገባ የሚችለው በአዋጁ አንቀጽ 90(1)(ሀ)-(መ) የተቀመጡት መስፈርቶች ካልተሟሉ እና/ወይም የዋጋ ትመና አፈሰሩ ከዚህ በታች ከተዘረዘሩት ምክንያቶች አንዱ አለ ብሎ ሲያምን ወይም ሲገምት ይሆናል፡-
 - ሀ/ በዋጋ ላይ ለውጥ ሊያመጡ የሚችሉ የዕቃው መግለጫዎች፣ የብዛት፣ የዓይነት፣ የጥራት፣ የመለኪያ፣ የምርት ሀገር፣ የምርት ዘመን መግለጫዎች እና ሌሎች አስፈላጊ መረጃዎችና ማስረጃዎች በትክክል ካልተገለጹ ወይም ካልቀረቡ፤
 - ለ/ በሀሰት ወይም በተጨበረበረ መልኩ የተዘጋጀ ሰነድ/ማስረጃ የቀረበ ስለመሆኑ ጥርጣሬ ካለው፤

ሐ/ በአዋጁ አንቀጽ 96 ላይ የተጠቀሱት ተጨማሪ ክፍያዎች በዕቃው የግብይት ዋጋ ውስጥ ካልተካተቱ ወይም ዋጋቸውን ለመተመን የሚያስችሉ ተጨባጭ ማስረጃዎችን ዲክላራሲያን አቅራቢው ካላቀረበ፤

መ/ በዲክላራሲያን አቅራቢው የቀረበው የእያንዳንዱ የዕቃ ዋጋ እና በጉምሩክ የዋጋ መረጃ ዳታቤዝ ውስጥ የሚገኙ የአንድ ዓይነት ወይም ተመሳሳይ ዕቃዎች አማካኝ ዋጋ ጋር ሲነጻጸር ልዩነቱ በማነስ የንግድ ዕቃ አሰመጪ ከ5% እንዲሁም የእምራች አሰመጪ ድርጅት ከ10% በላይ ከሆነ፤

3) በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 2 የተዘረዘሩት ሁኔታዎች ሲከሰቱ የሚከተሉት ተግባራት በቅድም ተከተል ይፈፀማሉ፡-

ሀ/ የጉምሩክ ባለሙያ ወይም ኃላፊው የዲክላራሲያን አቅራቢውን ዋጋ የጠረጠረበትን ምክንያት በመግለጽ ዲክላራሲያን አቅራቢው በአካል ቀርቦ እንዲያስረዳ ወይም ስለ ዕቃው ዋጋ ትክክለኛነት የሚያስረዳ ተጨማሪ ማስረጃዎችን በ15 የሥራ ቀናት ውስጥ እንዲያቀርብ ይጠየቃል፤

ለ/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 2(መ) የተመለከተው ሲያጋጥም በዲክላራሲያን አቅራቢው የቀረበው የዕቃው ዋጋ ተቀባይነት ሊኖረው የሚችለው የቀረበው ዋጋ በዓለማዊ ደረጃ የታወቀ የዋጋ ለውጥ መኖሩን በተጨባጭ ማስረጃዎች በማስደገፍ ለኮሚሽኑ ማቅረብና ማስረዳት ከቻለ እና በቅ/ጽ/ቤቱሥራ አስኪያጅ ወይም ስራ አስኪያጁ በሚወክለው የጉምሩክ ስራ ኃላፊ ተቀባይነት ሲያገኝ ነው፡፡

ሐ/ ዲክላራሲያን አቅራቢው የተጠየቀውን ማስረጃ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (ሀ) ላይ በተጠቀሰው ጊዜ ገደብ ካላቀረበ ባለሙያው ውሳኔውን በማሳወቅ በሚቀጥለው የዋጋ አተማመን ዘዴ የዕቃውን ዋጋ ወስኖ ያስከፍላል፡፡

6. በገዢና ሻጭ መካከል ግንኙነት አለ ተብሎ በሚጠረጠርበት ጊዜ ስለሚኖር አሰራር

- 1) የቅ/ጽ/ቤቱ የጉምሩክ ባለሙያ ወይም የስራ ኃላፊ ዲክላራሲያን አቅራቢው ከሻጭ ጋር ግንኙነት ያለው መሆኑንና ግንኙነቱ በግብይት ዋጋው ላይ ተጽእኖ እንደሚያሳድር ከጠረጠረ በልዩነት ለሚፈለገው የቀረጥና ታክስ መጠን በቂ ዋስትና እንዲያቀርብ በማድረግ ቀጣይ ማጣራት እንዲደረግ ለዋጋ ትመናና ልማት ዳይሬክቶሬት ያሳውቃል፡፡
- 2) ዳይሬክቶሬቱ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) መሰረት የቀረበለትን ጥያቄ መነሻ በማድረግ ተገቢውን ማጣራት አድርጎ በጉዳዩ ላይ ውሳኔ ይሰጣል፡፡

7. በሻጭና በገዢ መካከል ግንኙነት ስለመኖሩ የሚደረግ ማጣራት

- 1) በሻጭና በገዢ መካከል ግንኙነት ሲኖር ግንኙነቱ በቀረበው የዕቃ ዋጋ ላይ ተዕዕኖ ስለማሳደሩ ለማረጋገጥ፡-

ሀ/ የዕቃው ዋጋ የተወሰነበት ሁኔታ በተለይ ዕቃውን በሚያመርተው የኢንዱስትሪ ዘርፍ በማንኛውም ነፃ የገበያ ውድድር ውስጥ ትክክለኛ ዋጋ በሚወሰንበት ሁኔታ የተወሰነ መሆኑን፤

ለ/ ዋጋው የተወሰነው ከሻጩ ጋር ግንኙነት ለሌላቸው ገዢዎች በተወሰነበት ሁኔታ መሆኑን፤
 ሐ/ የግብይት ዋጋው አጠቃላይ ዕቃውን ለማምረት የሚጠይቀውን ወጪ እና አምራቹ በተመሳሳይ ወቅት ተመሳሳይ ዕቃ በመሸጥ ከሚያገኘው ትርፍ ጋር የሚመጣጠን ትርፍ ሊያስገኝ የሚችል መሆኑን ማጣራት አለበት፡፡

- 2) በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 1 የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ በአዋጁ አንቀጽ 90 በተደነገገው መሰረት ግንኙነት ባላቸው አካላት መካከል በተደረገ ግብይት የቀረበው የዕቃው ዋጋ ከዚህ በታች ከተጠቀሱት ሁኔታዎች አንዱ ተሟልቶ ሲገኝ ተቀባይነት ይኖረዋል፡፡

ሀ/ በአንቀጽ 5 ንዑስ አንቀጽ (2) የተዘረዘሩት ሁኔታዎች አለመኖራቸውን ሲረጋገጥ፤ ወይም

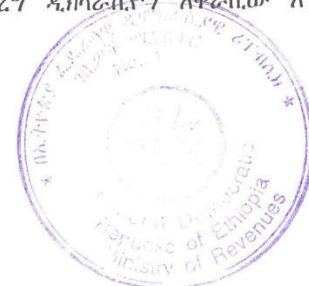
ለ/ በዲክላራሲዮን አቅራቢው በተመሳሳይ ወቅት ግንኙነት ለሌላቸው ገዢዎች የተሸጠ የአንድ ዓይነት ወይም የተመሳሳይ ዕቃ የግብይት ዋጋ ጋር ሲነጻጸር ልዩነቱ ለንግድ ዕቃ አስመጪ ከ5% እና ለአምራች አስመጪ ከ10% ያልበለጠ ከሆነ ወይም በአንቀጽ 5 (3) (ለ) መሰረት ተቀባይነት ካገኘ፤

ሐ/ ወደ ኋላ በማስላት ዘዴ ከተወሰነ የአንድ ዓይነት ወይም የተመሳሳይ ዕቃዎች ዋጋ ጋር ያለው ልዩነት ለንግድ ዕቃ አስመጪ ከ5% እና ለአምራች አስመጪ ከ10% ያልበለጠ ከሆነ፤ ወይም

መ/ በወጪ ስሌት ላይ የተመሰረተ የማስላት ዘዴ ከተወሰነ የአንድ ዓይነት ወይም የተመሳሳይ ዕቃዎች ጋር ያለው ልዩነት ለንግድ ዕቃ አስመጪ ከ5% እና ለአምራች አስመጪ ከ10% ያልበለጠ ከሆነ፤

- 3) ዳይሬክቶሬቱ በዚህ አንቀጽ መሠረት ያደረገው የማጣራት ሂደት ዉጤት በተመለከተ ለቅ/ጽ/ቤቱና ለዲክላራሲዮን አቅራቢው ግንኙነት መኖሩ ከተረጋገጠበት ጊዜ ጀምሮ በ15 ቀናት ውስጥ በጽሁፍ ከማሳወቁ በተጨማሪ በጉምሩክ የዋጋ መረጃ ቋት ውስጥ መረጃውን እንዲመዘገብ ያደርጋል፡፡

- 4) ቅ/ጽ/ቤቱ ግንኙነት ያላቸውን አካላት አስመልክቶ የተሰጠውን የዋጋ ውሳኔ እና በዋጋ መረጃ ቋት የተመዘገበውን መረጃ መነሻ በማድረግ ዲክላራሲዮን አቅራቢው አንድ

አይነት ወይም ተመሳሳይ ዕቃ በቀጣይ ከሻጩ ሲያስመጣ ሌላ የተለየ ሁኔታ ወይም መረጃ እስካልተገኘ ድረስ በዚህ መሠረት ተመሳሳይ ውሳኔ ሊሰጥ ይችላል።

8. የአንድ አይነት ዕቃዎች ዋጋ አወሳሰን ዘዴ አፈጻጸም :-

1/ የዕቃውን ዋጋ በግብይት ዋጋ አተማመን ዘዴ መወሰን ካልተቻለ በአዋጁ አንቀጽ 91 በተደነገገው መሠረት ዕቃው ከመግባቱ በፊት በነበሩት 90 ቀናት ውስጥ በተመሳሳይ የንግድ ደረጃ እና በተቀራራቢ ብዛት ወደ ሀገር ገብተው በነበሩና ግንኙነት ለሌላቸው ገዢዎች የተሸጡ የአንድ አይነት ዕቃዎች አስመልክቶ በዲክላራሲዮን አቅራቢው በሚያቀርበው የዋጋ መረጃ በመነሳት የዋጋ ውሳኔ ይተላለፋል።

2/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) መሠረት የግብይት ዋጋን መወሰን ያልተቻለ እንደሆነ በአዋጁ አንቀጽ 91 ንዑስ አንቀጽ (2) መሠረት፡-

ሀ) ተመሳሳይ ንግድ ደረጃ ኖሯቸው ነገር ግን በተቀራራቢ ብዛት ያልተሸጡ፤

ለ) ተመሳሳይ ያልሆነ የንግድ ደረጃ ኖሯቸው ነገር ግን በተቀራራቢ ብዛት የተሸጡ ወይም

ሐ) ተመሳሳይ ያልሆነ የንግድ ደረጃ ያላቸውና በተቀራራቢ ብዛት ያልተሸጡ አንድ አይነት ዕቃዎችን የንግድ ደረጃው ወይም የብዛት ልዩነት ለሚያስከትለው የዋጋ ልዩነት ማስተካከያ በማድረግ ወደ ሀገር ውስጥ የገቡ አንድ አይነት ዕቃዎችን የግብይት ዋጋ አድርጎ መጠቀም ይቻላል።

3/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (2) ላይ ለተጠቀሱት ማስተካከያው ሲደረግ በተጨማሪ የግብይት ዋጋው በአዋጁ አንቀጽ 96/1/ የተጠቀሱት ወጪዎች የሚያካትት ከሆነ ክርቶትና ከማንጓዝ ዓይነት ልዩነት ጋር በተያያዘ ወደ ሀገር ውስጥ የገቡትንና አንድ ዓይነት የሆኑትን ዕቃዎች እስከ ጉምሩክ ክልል መግቢያ በር ድረስ ለማድረስ ወጪ የተደረጉትን የማንጓዣ ፣ የመጫን፣ የማውረድ የአያያዝ የኢንሹራንስ ወጪ ልዩነቶችን ከግንዛቤ ያስገባ መሆን አለበት።

4/ ዲክላራሲዮን አቅራቢው ዲክሊር ያደረገው የአንድ አይነት ዕቃዎች ዋጋ ተቀባይነት ካላገኘ በኮሚሽኑ የጉምሩክ ዋጋ መረጃ ስርዓት ከሚገኘው የአንድ ዓይነት ዕቃዎች ዋጋን በማነፃፀር ይወስናል።

5/ የዕቃዎች ማነጻጸሪያ ዋጋ በመረጃ ቋት ውስጥ ሁለትና ከዚያ በላይ በሚገኝበት ወቅት የጉምሩክ ዋጋ ማነጻጸሪያ ተደርጎ የሚወሰደው የንግድ ዕቃ ባህሪ ያላቸውንና ተቀባይነት ያገኙ ዋጋዎችን በሙሉ ተቀራራቢ አማካይ (Weighted Average) ተጠቅሞ በማስላት ይሆናል።

6/ የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (5) ድንጋጌ እንደተጠበቀ ሆኖ ተቀራራቢ (Weighted Average) አማካይ ሲሰላ የማነፃፀሪያ ዋጋዎች ከ30 በመቶ በላይ የተጋነኑ ወይም ያነሱ ዋጋዎች በስሌቱ ውስጥ እንዳይካተቱ ይደረጋል።

9. የተመሳሳይ ዕቃዎች ዋጋ አወሳሰን ዘዴ አፈጻጸም

1/ የዕቃው ዋጋ በዚህ መመሪያ አንቀጽ 5 እና 8 መሰረት ሊወሰን ካልተቻለ በአዋጁ አንቀጽ 92 በተደነገገው መሠረት ዲክላራሲዮን አቅራቢው ዲክሊር ያደረገው ዕቃ ከመግባቱ በፊት በነበሩት 90 ቀናት ውስጥ በተመሳሳይ የንግድ ደረጃ እና በተቀራራቢ ብዛት ወደ ሀገር ገብተው በነበሩ ግንኙነት ለሌላቸው ገዢዎች የተሸጡ የተመሳሳይ ዕቃዎችን አስመልክቶ ዲክላራሲዮን አቅራቢው በሚያቀርበው የዋጋ መረጃ በመነሳት የዋጋ ውሳኔ ይተላለፋል።

2/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) መሠረት የግብይት ዋጋን መወሰን ያልተቻለ እንደሆነ በአዋጁ አንቀጽ 92 ንዑስ አንቀጽ (2) መሠረት፡-

ሀ) ተመሳሳይ የንግድ ደረጃ ኖሯቸው ነገር ግን በተቀራራቢ ብዛት ያልተሸጡ፤

ለ) ተመሳሳይ ያልሆነ የንግድ ደረጃ ኖሯቸው ነገር ግን በተቀራራቢ ብዛት የተሸጡ ወይም

ሐ) ተመሳሳይ ያልሆነ የንግድ ደረጃ ያላቸውና በተቀራራቢ ብዛት ያልተሸጡ ተመሳሳይ ዕቃዎችን የንግድ ደረጃው ወይም የብዛት ልዩነት ለሚያስከትለው የዋጋ ልዩነት ማስተካከያ በማድረግ ወደ ሀገር ውስጥ የገቡ ተመሳሳይ ዕቃዎችን የግብይት ዋጋ አድርጎ መጠቀም ይቻላል።

3/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ (2) የተጠቀሱት ማስተካከያዎች ሲደረጉ የግብይት ዋጋው በአዋጁ አንቀጽ 96 (1) የተጠቀሱትን ወጪዎች በተጨማሪነት የሚያካትት ከሆነ ክርቀትና ከማንጓዣው ዓይነት ልዩነት ጋር በተያያዘ ወደ ሀገር ውስጥ የገቡትንና ተመሳሳይ የሆኑትን ዕቃዎች እስከ ጉምሩክ ክልል መግቢያ በር ድረስ ለማድረስ ወጪ የተደረጉትን የማንጓዣ፣ የማስጫኛ፣ የማውረጃ፣ የመንከባከቢያ እና የኢንሹራንስ ወጪ ልዩነቶችን ከግንዛቤ ያስገባ መሆን አለበት።

4/ ዲክላራሲዮን አቅራቢው ዲክሊር ያደረገው የተመሳሳይ ዕቃዎች ዋጋ ተቀባይነት ያላገኘ እንደሆነ የዕቃው ዋጋ በኮሚሽኑ የጉምሩክ ዋጋ መረጃ ቋት ከሚገኘው የተመሳሳይ ዕቃዎች ዋጋ ጋር በማነፃፀር የሚወሰን ይሆናል።

5/ የዕቃዎች ማነጻጸሪያ ዋጋ በመረጃ ቋት ውስጥ ሁለትና ከዚያ በላይ በሚገኝበት ወቅት የጉምሩክ ዋጋ ማነጻጸሪያ ተደርጎ የሚወሰደው የንግድ ዕቃ ባህሪ ያላቸውንና ተቀባይነት ያገኙ ዋጋዎችን በሙሉ ተቀራራቢ አማካይ (Weighted Average) ተጠቅሞ በማስላት ይሆናል።

6/ የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (5) ድንጋጌ እንደተጠበቀ ሆኖ ተቀራራቢ (Weighted Average) አማካይ ሲሰላ የማነፃፀሪያ ዋጋዎች ከ30 በመቶ በላይ የተጋነኑ ወይም ያነሱ ዋጋዎች በስሌቱ ውስጥ እንዳይካተቱ ይደረጋል።

10. ወደ ኋላ የማስላት ዘዴ አፈጻጸም

- 1/ የዕቃው ዋጋ በዚህ መመሪያ አንቀጽ 5 ፣ 8 እና 9 መሰረት መወሰን ያልተቻለ እንደሆነ በአዋጁ አንቀጽ 93 በተደነገገው መሠረት የዕቃዎችን ዋጋ በሚሰላበት ጊዜ ግንኙነት በሌላቸው ገዢና ሻጭ መካከል በተደረገ ግብይት በዲክላራሲዮን አቅራቢው ወይም በሌሎች ዲክላራሲዮን አቅራቢዎች ዕቃው ከተጫነበት አገር በቀጥታ ወይም ከሌላ አገር ወደ ሀገር ውስጥ የገባ ዕቃ ወይም ወደ አገር ውስጥ ከገባ 90 ቀናት ያልበለጠው አንድ ዓይነት ወይም ተመሳሳይ ዕቃ በከፍተኛ ብዛት በሀገር ውስጥ በተሸጠበት ነጠላ ዋጋ ላይ በመመስረት እና በአዋጁ የተጠቀሱት ዝርዝር ወጪዎችና የትርፍ መጠን ከመሸጫ ዋጋው ላይ በመቀነስ ይወሰናል።
- 2/ ለዚህ አንቀጽ አፈጻጸም ሲባል “ሻጭ” ማለት ዲክላራሲዮን አቅራቢው ሲሆን “ገዥ” ማለት ዕቃውን ከዲክላራሲዮን አቅራቢው የገዛ ሲሆን እንደ ሁኔታው አከፋፋይ፣ ቸርቻሪ ወይም የመጨረሻ ተጠቃሚ ሊሆን ይችላል።
- 3/ በዚህ አንቀጽ በተደነገገው ዘዴ መሠረት የጉምሩክ ዋጋ ሊተመን የሚችለው፡-
 - ሀ) በአዋጁ አንቀጽ 90 በተደነገገው መሰረት በዲክላራሲዮን አቅራቢው (ሻጩ) እና በገዢው መካከል ግንኙነት ከሌለ ወይም ግንኙነቱ በመሸጫ ዋጋው ላይ ተጽዕኖ እንዳላሳደረ ዲክላራሲዮን አቅራቢው ማስረጃ ማቅረብ ከቻለ፤
 - ለ) በገዢ በኩል ለሻጩ ከእቃው ጋር በተያያዘ በቀጥታም ይሁን በተዘዋዋሪ በነፃ ወይም በቅናሽ ዋጋ የተከፈለ ክፍያ ወይም የተሰጠ ስጦታ ከሌለ፤ እና
 - ሐ) ዕቃው በከፍተኛ ብዛት በአገር ውስጥ የተሸጠበት ነጠላ ዋጋ መሆኑን በማስረጃ ማስረጃት የተቻለ እንደሆነ ነው።
- 4/ ለዚህ አንቀጽ አፈጻጸም የዕቃው ዋጋ የሚሰላው ከዚህ በታች የተገለጹትን ቀመሮች መሰረት በማድረግ ይሆናል።
 - ሀ) ወደ አገር ውስጥ የገባው ዕቃ አንድ ዓይነት ወይም ተመሳሳይ ዕቃ በገባበት ሁኔታ ከተሸጠ የጉምሩክ ዋጋው እንደሚከተለው ይሰላል።

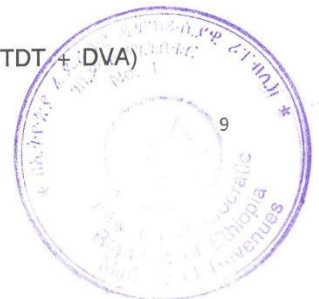
(1) DPV (Customs Value CIF in ETB)

DMP – (CPS + DGEx + TDT)

(2) FOB Price (in USD) = DPV (CIF in USD) - IFO

- ለ) ወደ አገር ውስጥ የገባው ዕቃ አንድ ዓይነት ወይም ተመሳሳይ ዕቃ ከገባ በኋላ ቀጣይ የምርት ሂደት ተከናውኖበት የተሸጠ እንደሆነ የጉምሩክ ዋጋው በሚከተለው ሁኔታ ይሰላል፤

(1) DPV (in ETB) = DMP — (CPS + DGEx + TDT + DVA)

$$(2) \text{ FOB Price (in USD)} = \text{DPV (CIF in USD)} - \text{IFO}$$

መፍቻ

DPV = የቀረጥና ታክስ ማስከፊያ ዋጋ (Duty Paying Value - Customs Value)

DMP = የሀገር ውስጥ ገበያ መሸጫ ነጠላ ዋጋ (Domestic Market Selling Unit Price)

FOB = የዕቃ ዋጋ እስከ ወደብ ድረስ/Free on Bord/

CIF = የዕቃ ዋጋ፣ የማጓጓዣ ወጪ እና የኢንሹራንስ አረቦን ወጪ (Cost, (Freight and Insurance)

CPS = ከሽያጭ የተገኘ ኮሚሽን ወይም ትርፍ መጠን (Commission or Profit from Sale)

DGEx = ሀገር ውስጥ የሚከፈሉ አጠቃላይ ወጪዎች መጠን (Domestic General Expenses)

TDT = አጠቃላይ የተከፈለ ቀረጥና ታክስ መጠን (Total customs Duties and Taxes)

DVA = ዕቃው አገር ውስጥ ከገባ በኋላ በምርት ሃይት የተገኘ ተጨማሪ እሴት መጠን (Domestic Value Additions)

IFO = ዕቃው አገር ውስጥ ከመግባቱ በፊት የተከፈለ የኢንሹራንስ፣ የማጓጓዣ ወጪ እና ሌሎች ወጪዎች መጠን (Insurance, Freight and Other Costs)

ETB = Ethiopian Birr

11. በወጪ ስሌት ላይ የተመሠረተ የዋጋ አተማመን ዘዴ አፈጻጸም

1/ የዕቃዎች ዋጋ በአዋጁ አንቀጽ 94 በተደነገገው መሠረት ለማስላት በዕቃው ዋጋ የሚካተቱ ለዕቃው የተከፈሉ ወይም የሚከፈሉ ክፍያዎችና ወጪዎችን ከአምራቹ ድርጅት በቀጥታም ይሁን በተዘዋዋሪ በሚገኙት መረጃዎች እና ደጋፊ ማስረጃዎች በመመርኮዝ ሊወሰን ይችላል፤

2/ በአዋጁ አንቀጽ 94 መሠረት ለመወሰን በላኪው ሀገር ተቀራራቢ የዕድገት ደረጃ ተመሳሳይ ዕቃዎች በአምራቾች ሲሸጡ ወይም በዕቃው ንግድ ዘርፉ አብዛኛውን ጊዜ ያለው የተለመደ ወይም አማካይ የመሸጫ፣ የማሸጊያና ሌሎች ወጪዎች እና የትርፍ መጠን ማስረጃ ላይ በመመርኮዝ ሊወሰን ይችላል።

12. ሚዛናዊ የዋጋ አተማመን ዘዴ አፈጻጸም

የዕቃዎች ዋጋ በአዋጁ አንቀጽ 94 በተደነገገው የዋጋ አተማመን ዘዴ መሰረት ሊወሰን በማይቻልበት ጊዜ በዚህ መመሪያ ከአንቀጽ 8 እስከ 11 የተጠቀሱትን የዋጋ ትመና ዘዴዎችን በቅደም ተከታላቸው አተረጓጎማቸውን በማስፋት በአዋጁ ከተደነገገው አጠቃላይ መርህ ጋር የተጣጣመ ሚዛናዊ ዘዴን በመጠቀም ኢትዮጵያ ውስጥ ባለ ወቅታዊ መረጃ መሰረት ከዚህ በታች በተገለጸው አግባብ በቅደም ተከተል ዋጋ ይወሰናል።

1/ የአንድ አይነት ወይም የተመሳሳይ ዕቃ ሚዛናዊ ዘዴ፡-

ሀ) በ90 ቀናት ውስጥ የገባ የአንድ አይነት ወይም የተመሳሳይ ዕቃ ዋጋ በማይገኝበት ወቅት በ180 ቀናት ውስጥ ወደ ሀገር የገባ የአንድ አይነት ወይም የተመሳሳይ ዕቃ ዋጋ እንደ ቀረጥና ታክስ ማስከፊያ ዋጋ ሊያገለግል ይችላል።

ለ) የዕቃዎች ማነጻጸሪያ ዋጋ በመረጃ ቋት ውስጥ ሁለትና ከዚያ በላይ በሚገኝበት ወቅት የጉምሩክ ዋጋ ማነጻጸሪያ ተደርጎ የሚወሰደው የጉምሩክ ዕቃ ባህሪ

ያላቸውንና ተቀባይነት ያገኙ ዋጋዎችን በሙሉ ተቀራራቢ አማካይ (Weighted Average) ተጠቅሞ በማስላት ይሆናል።

ሐ) የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (5) ድንጋጌ እንደተጠበቀ ሆኖ ተቀራራቢ (Weighted Average) አማካይ ሲሰላ የማነፃፀሪያ ዋጋዎች ከ30 በመቶ በላይ የተጋነኑ ወይም ያነሱ ዋጋዎች በስሌቱ ውስጥ እንዳይካተቱ ይደረጋል።

መ) ወደ አገር የገባው ዕቃ በተመረተበት አገር የተመረተ የአንድ አይነት ወይም የተመሳሳይ ዕቃ ዋጋ በማይገኝበት ጊዜ በተመሳሳይ የዕድገት ደረጃ በሚገኝ አገር የተመረተ የአንድ አይነት ወይም የተመሳሳይ ዕቃ ዋጋ አድርጎ መውሰድ ይችላል።

ሠ) ወደኋላ በማስላት እና በወጪ ስሌት ላይ በተመሰረተ የዋጋ አተማመን ዘዴ መሰረት የተወሰኑ የአንድ አይነት ዕቃ ወይም የተመሳሳይ ዕቃ ዋጋ የቀረጥና ታክስ ማስከፊያ ዋጋ ሆኖ ሊያገለግል ይችላል።

ረ) በ180 ቀናት ውስጥ ወደ ሀገር የገባ የአንድ ዓይነት ወይም የተመሳሳይ ዕቃዎች ዋጋ ካልተገኘ ከ180 ቀናት በላይ በየስድስት ተጨማሪ ወራት ጊዜ ውስጥ ያለ መረጃ በቅደም ተከተል በመውሰድ ዋጋ መወሰን ይቻላል።

2/ ወደ ኋላ የማስላት ሚዛናዊ ዘዴ ፦

ሀ) በብዛት የተሸጠበት ዋጋ ካልተገኘ በነጠላ የተሸጠበትን አማካኝ ዋጋ እንደመነሻ በመውሰድ በዚህ ንዑስ አንቀጽ ተራ ፊደል (ለ) በተቀመጠው ቀመር መሰረት አስፈላጊውን ተቀናሾች በመቀነስ የጉምሩክ ዋጋ ይሰላል፤

ለ) ተጨባጭና ሊለኩ የሚችሉ መረጃዎች ማግኘት በማይችልበት ጊዜ ቀጥሎ ያሉትን ቀመሮች እንደ ቅደም ተከተላቸው በመጠቀም የCIF እና የFOB ዋጋን መወሰን ይቻላል።

1] $DPV = (Customs\ Value\ CIF\ in\ ETB) =$

$DMP (1 - pfm - exp)$

$I + \sum taxrates$

2] FOB Price (in USD) =

DPV (CIF in USD) - IFO

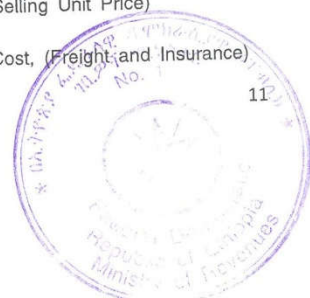
መፍቻ፦

DPV = የቀረጥና ታክስ ማስከፊያ ዋጋ (Duty Paying Value - Customs Value)

DMP = የሀገር ውስጥ ገበያ መሸጫ ነጠላ ዋጋ (Domestic Market Selling Unit Price)

FOB = የዕቃ ዋጋ አስከ ወደብ ድረስ/Free on Bord/

CIF = የዕቃ ዋጋ፣ የማጓጓዣ ወጪ እና የኢንሹራንስ አረቦን ወጪ (Cost, Freight and Insurance)

pfm = ከዕቃው ጠቅላላ ሽያጭ የሚገኝ የትርፍ ምጣኔ በመቶኛ (*percentage rate of usual Commissions or profits from sale of such goods*)

Exp = ከዕቃው ጠቅላላ ሽያጭ ታላቢ የሚደረግ አጠቃላይ የወጪ ምጣኔ በመቶኛ (*percentage (rate) of usual domestic general expenses in sale of such goods*) tax rates = ለዕቃው የሚከፈለው ጠቅላላ (Cumulative Summation) የቀረጥና ታክስ ምጣኔ ስሌት

CIF in USD = CIF in ETB ሲከፈል በወቅቱ ባለው የገንዘብ ምንጣሬ መጠን

ሐ) በዚህ ንዑስ አንቀጽ ተራ ፊደል (ለ) በተመለከተው ቀመር መሰረት የCIF ዋጋን ለማግኘት በገበያ ጥናት ከተገኘው የመሸጫ ዋጋ ላይ የሚከተሉት ሂሳቦች ተቀናሽ ይደረጋሉ፡፡

(1) ለጅምላ ሽያጭ (አስመጪ ቀጥታ ሽያጭ) 15% እና ለችርቻሮ ሽያጭ 30%

ትርፍ ተቀናሽ፤

(2) ለጅምላ (አስመጪ ቀጥታ ሽያጭ) ሽያጭም ሆነ ለችርቻሮ ሽያጭ አጠቃላይ ወጪ 9%፤

መ) በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ ተራ ፊደል (ለ) በተመለከተው ቀመር መሰረት የተገኘውን የFOB ዋጋ ከኢንቮይስ የFOB ዋጋ ለማነፃፀር ዲክላራሲዮን አቅራቢው እስከ ኢትዮጵያ የመጀመሪያ መግቢያ በር ድረስ ለኢንቨራንስ፣ ማጓጓዣ እና የመጫኛ፣ የማራገፊያ፣ የመንከባከቢያ ወጪዎች የተከፈለበትን ማስረጃ ካላቀረበ ወይም ተቀባይነት ካላገኘ በቀመሩ ላይ የኢንቨራንስ ወጪ (2%)፣ የትራንስፖርት ወጪ (5%) እና የመጫኛ፣ የማራገፊያ፣ የመንከባከቢያ ወጪዎች (5%) በጅምሩ 12% ከኤፍ.ኤ.ቢ / FOB/ ዋጋው በመቀነስ ማስላት ይቻላል፡፡

ሠ) የገበያ ጥናት በሚደረግበት ወቅት ከዚህ በታች የተመለከቱት ሁኔታዎች ግምት ውስጥ መግባት ይኖርባቸዋል፡፡

(1) ለማነፃፀሪያ የሚወሰደው ዕቃ አንድ ዓይነት ወይም ተመሳሳይ አቃ መሆኑን ማረጋገጥ፤

(2) ዕቃው በአገር ውስጥ ሲሸጥ ወደ ሀገር ውስጥ በገባበት ይዘት መሆን ያለበት ሲሆን ተጨማሪ እሴት የታከለበት እንደሆነ ይህንኑ መጠን በተጨማሪ ማስረጃ ሊታወቅ ይገባል፤

(3) በአገር ውስጥ ሲሸጥ ግንኙነት በሌላቸው ገዢና ሻጭ መካከል የተደረገ ግብይት መሆን አለበት፤

(4) ዕቃዎች በከፍተኛ ብዛት በሀገር ውስጥ በተሸጡበት የጅምላ ወይም ነጠላ ዋጋ ላይ የተመሰረተ መሆን ይኖርበታል፤

(5) ዕቃው የተሸጠበት ጊዜ ዕቃው በገባበት ተቀራራቢ ወይም ተመሳሳይ ጊዜ ውስጥ መሆን አለበት፤

(6) በገዢው በኩል ለሻጩ ከዕቃው ጋር በተያያዘ በቀጥታ ይሁን በተዘዋዋሪ በነፃ በቅናሽ ዋጋ የተከፈለ ወይም የተሰጠ ስጦታ መኖር የለበትም፡፡

- (7) ዲክላራሲዮን አቅራቢው ለዕቃው፣ ለአንድ ዓይነት ወይም ተመሳሳይ ዕቃ የተሸጠበትን የጅምላ ወይም የችርቻሮ ዋጋ በደረሰኝ የሚያቀርብ ከሆነ እና የቀረበው ደረሰኝ በትክክል የተሸጠበት መሆኑ ከተረጋገጠ ገበያ ከማጥናት ይልቅ ቅድሚያ ተሰጥቶት እንደመነሻ ይወሰዳል።
- (8) ጥናቱን የሚያደርገው ቅ/ጽ/ቤት ወይም የሥራ ክፍል ዕቃው በብዛት የሚሸጥበትን ወይም አገልግሎት ላይ የሚውልበትን ቦታ ለይቶ ማጥናት አለበት።
- (9) የዕቃው ዋጋ ከፍትሃዊነት አንፃር እና ኢኮኖሚውን ያገናዘበ ቦታ ላይ የገበያ ጥናቱ ማጥናት አለበት።
- (10) ብዛት ያላቸው የተለያዩ አማራጭ ገበያዎች የሚገኙ ከሆነ የገበያ ጥናቱ የመጨረሻ አማካይ ውጤት ከመወሰዱ በፊት ዕቃው ቢያንስ ከሦስት ዕቃው በብዛት የሚሸጥበት ገበያ ወይም ድርጅቶች ተጠይቆ በብዛት የሚሸጥበትን አማካይ የዋጋ መረጃ መወሰድ አለበት።

ረ) የገበያ ጥናት በሚደረግበት ወቅት ጥናቱን የሚያደርገው የሥራ ክፍል በዚህ መመሪያ አባሪ ተደርጎ በተያያዘው ቅጽ የተመለከቱትን መስፈርቶች መሰረት በማድረግ ጥናቱን ማከናወን ይኖርበታል።

ሰ) ቅ/ጽ/ቤቱ በዚህ አንቀጽ በተጠቀሰው የወደ ጎላ ሚዛናዊ ዘዴ በመጠቀም ያስተላለፈው ውሳኔ ውሳኔውን በተሰጠበት በአምስት ተከታታይ የሥራ ቀናት ውስጥ ከዝርዝር ማስረጃዎቹ ጋር ለዳይክቶሬቱ ማሳወቅ አለበት።

3/ ክድብልቅ ማቴሪያሎች የተሰሩ ዕቃዎች ዋጋ አወሳሰን፡-

ወደ አገር ውስጥ የሚገባ ዕቃ ክድብልቅ ማቴሪያሎች የተሰሩ ዕቃ ሆነው ቅ/ጽ/ቤቱ የጉምሩክ ባለሙያ ወይም የስራ ኃላፊ በሁሉም የዋጋ አተማመን ዘዴዎች በመጠቀም ውሳኔ መስጠት በማይችልበት ጊዜ የዕቃውን የጉምሩክ ዋጋ ለመወሰን ዕቃው የተሠራበት የድብልቅ ንጥረ ነገሮቹ ዋጋ ተወስዶ አማካይ ፊሽ ላይ በመመስረት ይሆናል።

ምዕራፍ ሁለት

በቀረጥና ታክስ ማስከፈያ ዋጋ ስለሚጨመሩ፣ ስለሚቀነሱ እና የማይካተቱ ክፍያዎችና ወጪዎች አጠቃላይ አፈጻጸም ሂደት

13. በጉምሩክ ቀረጥና ታክስ ማስከፈያ ዋጋ ስለሚካተቱ ተጨማሪ ክፍያዎችና ወጪዎች

በአዋጁ አንቀጽ 96 በተደነገገው መሠረት እቃውን እስከ ኢትዮጵያ የመጀመሪያ መግቢያ ድረስ ለማድረስ ለዕቃው የተከፈሉ ወይም የሚከፈሉ ወጪዎችና ክፍያዎች በጉምሩክ ቀረጥ ማስከፈያ ዋጋ መካተት አለባቸው፡፡

14. ተጨማሪ ክፍያዎች በዕቃው የግብይት ዋጋ ውስጥ የሚካተቱበት ሁኔታ፣

1/ በአዋጁ አንቀጽ 96 በተደነገገው መሠረት ተጨማሪ ወጪዎችና ክፍያዎች በሚከተሉት ሁኔታዎች ይካተታሉ፡-

ሀ) በኢንቨይስት እና ሌሎች የንግድ ሰነዶች ላይ በግልጽ የተካተቱ ስለመሆናቸው ያልተገለጸ ከሆነ፣ ወይም

ለ) የተከፈለው የዕቃው ዋጋ በንግድ ሰነድ ላይ በትክክል ያልተገለጸ ከሆነ፣ ወይም

ሐ) ዋጋ ሊተመንበት ከቀረበው ዕቃ ጋር በተያያዘ የተከፈለ ሲሆን፣ ወይም

መ) ስለመከፈላቸው ግልጽ መረጃ የቀረበላቸው ከሆነ ነው፡፡

2/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) የተደነገገው አንደተጠበቀ ሆኖ ተጨማሪ ክፍያዎች በዕቃው የጉምሩክ ቀረጥ ማስከፈያ ዋጋ እንዲካተቱ ሊደረግ፡-

ሀ) ዕቃውን እስከ ኢትዮጵያ የመጀመሪያ መግቢያ በር ድረስ ለማድረስ በትክክል የተከፈሉት ወይም የሚከፈሉት ወጪዎችና ክፍያዎች በአስመጪው እንዲቀርብ በማድረግ እንዲካተት ይደረጋል፡፡

ለ) በዲክራሲዮን አቅራቢው የቀረበው የክፍያ ማስረጃ ተቀባይነት ያገኘ እንደሆነ ወይም በተለያዩ አሳማኝ ምክንያቶች መቅረብ ያልቻለ እንደሆነ በተመሳሳይ ጊዜ ከተመሳሳይ ሀገር የገባን አንድ አይነት ወይም የተመሳሳይ ዕቃ ለማንጓዝ በተከፈለ ወጪ መሠረት ይወሰናል፡፡

ሐ) ወደ ሀገር ውስጥ የሚገቡ ዕቃዎች ከጎረቤት ሀገራት ወደቦች እስከ መድረሻ የጉምሩክ ጣቢያ ላለው ርቀት የሚከፈለው የትራንስፖርት ወጪ ከወደብ እስከ መግቢያ በር ያለው ርቀት ከወደብ እስከ መድረሻ ጣቢያው ላለው ርቀት ተካፍሎ የሚገኘው ውጤት ጠቅላላ በተከፈለው የትራንስፖርት ወጪ መጠን የሚገኘው ውጤት ነው፡፡

ረ) ወደ አገር ውስጥ የገባ ዕቃ የሮያሊቲ ክፍያ የሚፈፀምበት ሆኖ ሲገኝ ክፍያው አስመጪው ከላኪው ጋር ባደረገው ስምምነት መሰረት ዕቃው ወደ አገር ውስጥ ሲገባ ወይም በተሸጠ ጊዜ የሚፈፀም ይሆናል።

ሰ) የሮያሊቲ ክፍያው ዕቃው ወደ አገር ውስጥ ሲገባ ያልተከፈለ እንደሆነ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (2) ፊደል ተራ (ረ) መሰረት መክፈል ያለበትን የሮያሊቲ ክፍያ የዕቃው ሽያጭ በተከናወነ በአንድ ወር ጊዜ ውስጥ አስመጪው አላውቆ መክፈል አለበት።

ሸ) በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (2) (ረ) እና (ሰ) የተመለከተው ቢኖርም በሮያሊቲ ክፍያ ላይ ቀረጥና ታክስ ያልከፈለ አስመጪ ዕቃው ወደ አገር ውስጥ በገባ በአንድ ዓመት ውስጥ ጊዜ ውስጥ ቀረጥና ታክስ የመክፈል ግዴታ አለበት፤

ቀ) በአዋጁ እና በዚህ መመሪያ በተደነገገው መሠረት በቀረጥና ታክስ ማስከፈያ ዋጋ ላይ የሚጨመሩ ክፍያዎች በተጨማሪ መረጃ መሠረት መተምን ባልተቻለ ጊዜ ኮሚሽኑ ወጪዎችንና ክፍያዎችን አግባብነት ካላቸው ከመንግስትና የግል መ/ቤቶች በሚያገኘው መረጃ መሰረት ዋጋ ሊተምን ይችላል።

3/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 1 እና 2 መሠረት ተጨማሪ ክፍያዎች በተጨማሪ መረጃና ማስረጃ መተመን ባልተቻለበት ጊዜ ተጨማሪ ወጪዎች በሚከተሉት ሁኔታዎች መሰረት ይወሰናሉ፡-

ሀ) ዕቃዎቹን እስከ ኢትዮጵያ የጉምሩክ ክልል የመጀመሪያ መግቢያ በር ድረስ ለማድረስ የተከፈለ የትራንስፖርት ወጪ ዲክሌር ተደርጎ ተቀባይነት ባገኘው የዕቃው ኤፍ.ኤ.ቢ ዋጋ ላይ አምስት በመቶ በመውሰድ በቀረጥና ታክስ ማስከፈያ ዋጋ ላይ ይካተታል።

ለ) ዕቃዎቹን እስከ ኢትዮጵያ የጉምሩክ ክልል የመጀመሪያ መግቢያ በር ድረስ ለማድረስ የተከፈለ የመጫኛ፣ የማራገፊያ፣ የመንከባከቢያ ወጪዎችና ክፍያዎች ዲክሌር ተደርጎ ተቀባይነት ባገኘው የዕቃው ኤፍ.ኤ.ቢ /FOB/ ዋጋ ላይ አምስት በመቶ በመውሰድ በቀረጥና ታክስ ማስከፈያ ዋጋ ላይ ይካተታል።

ሐ) ዕቃዎቹን እስከ ኢትዮጵያ የጉምሩክ ክልል የመጀመሪያ መግቢያ በር ድረስ ለማድረስ የተከፈለ የኢንሹራንስ ወጪ ዲክሌር ተደርጎ ተቀባይነት ባገኘው የዕቃው ኤፍ.ኤ.ቢ ዋጋ ላይ ሁለት በመቶ በመውሰድ በቀረጥና ታክስ ማስከፈያ ዋጋ ላይ ይካተታል።

መ) በዚህ ንዑስ አንቀጽ ፊደል ተራ (ለ) እና (ሐ) የተመለከቱት ድንጋጌዎች በአየር ተጓጉዘው ወደ ኢትዮጵያ ለሚመጡ ዕቃዎች ተፈጻሚነት ይኖራቸዋል።

4/ ከስሪት አገራቸው ዉጭ ከጎረቤት አገሮች የሚከናወኑ ግዥዎችን በቁመልነት በዚህ መመሪያ አንቀጽ 20 በተደነገገው መሰረት ተፈጻሚ ይሆናል።

15. በግብይት ዋጋ የማይካተቱ ክፍያዎች

- 1/ ለዕቃው በተከፈለ ወይም በሚከፈል ዋጋ ውስጥ ተለይተው እስከተቀመጡ ድረስ የሚከተሉት ክፍያዎች በግብይት ዋጋ ውስጥ አይካተቱም፤
 - ሀ) የፋብሪካ መሳሪያዎች፣ ማሽኖች ወይም መሳሪያዎች ወደ አገር ውስጥ ከገቡ በኋላ ለተከናወነ ወይም ለሚከናወን የግንባታ፣ የማሻሻያ፣ የተከላ ወይም የጥገና ሥራ ወይም ለቴክኒክ ድጋፍ የሚከፈል ክፍያ፤
 - ለ) ዕቃዎች ወደ ጉምሩክ ክልል ከገቡ በኋላ የሚከፈል የትራንስፖርት ክፍያ፤
 - ሐ) ወደ አገር ውስጥ ከገቡት ዕቃዎች ግዥ ጋር በተያያዘ ገዢው ለገባው የብድር ወይም የፋይናንስ ስምምነት የሚከፈል የወለድ ክፍያ፤
 - መ) የግዢ ኮሚሽን፤
 - ሠ) ወደ አገር ውስጥ ከገቡ ዕቃዎች ጋር በተያያዘ ኢትዮጵያ ውስጥ የተከፈለ ቀረጥ፣ ታክስና ሌሎች ክፍያዎች፡፡
- 2/ የግብይት ዋጋ ሲወሰን የሚከተሉት ክፍያዎች ለዕቃው በተከፈለ ወይም በሚከፈል ዋጋ ላይ አይደረጉም፤
 - ሀ) ወደ አገር ውስጥ የገቡትን ዕቃዎች በአገር ውስጥ እንደገና ለማምረት የሚከፈሉ ክፍያዎች፤
 - ለ) ዕቃዎችን ለመላክ በቅድመ ሁኔታነት የተቀመጡ ካልሆኑ በስተቀር ወደ አገር ውስጥ የገቡ ዕቃዎችን ለማከፋፈል ወይም እንደገና ለመሸጥ በገዢው የሚከፈሉ ክፍያዎች፡፡

16. ከግብይት ዋጋ ላይ ስለሚቀነሱ ሂሳቦች

- 1/ ወደ አገር ውስጥ ከሚገቡ ዕቃዎች የግብይት ዋጋ ላይ የሚከተሉት ሂሳቦች ተቀናሽ ይደረጋሉ፡-
 - ሀ) ዕቃዎቹ በጉዞ ላይ ሳሉ የደረሰ ጉዳት በሚመለከተው ህጋዊ አካል ማስረጃው ተረጋግጦ ሲቀርብ፤
 - ለ) ዕቃዎቹ በጉምሩክ መጋዘን ውስጥ ሳሉ የደረሰ ጉዳት በሚመለከተው ህጋዊ አካል ማስረጃው ተረጋግጦ ሲቀርብ፤
 - ሐ) አደገኛ በመሆኑ ምክንያት እንዲቃጠል ወይም በሌላ አኳኒን እንዲወገድ የተደረገ ዕቃ ዋጋ፡፡
- 2/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ (1) የተደነገገው ተፈፃሚ የሚሆነው ዲክላራሲዮን አቅራቢው አስፈላጊ መረጃዎችና ማስረጃዎች ከዲክላራሲዮኑ ጋር በማያያዝ እና ትክክለኛነታቸውን በማረጋገጥ ለኮሚሽኑ ሲያቀረብ እና ትክክለኛነቱ ሲረጋገጥ ነው፡፡

17. ያገለገለ ዕቃ

ማንኛውም ያገለገለ ዕቃ ተሽከርካሪን ጨምሮ ወደ አገር ውስጥ በሚገባበት ጊዜ ቀረጥና ታክሱን ለመወሰን ምንም ዓይነት የእርጅና ቅናሽ አይደረግም፡፡

ምዕራፍ ሦስት

የኢትዮጵያ የጉምሩክ ዋጋ መረጃ ቋት እና የመነሻ ዋጋ የሚወሰንላቸው ገቢ ዕቃዎች

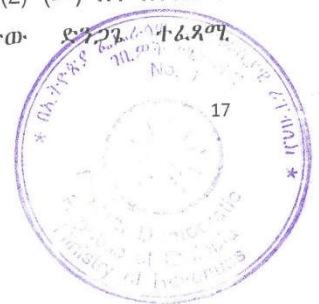
ማደራጀት

18. የኢትዮጵያ የጉምሩክ ዋጋ መረጃ ስርዓት አደረጃጀትና አጠቃቀም

- 1) በአዋጁ እና በዚህ መመሪያ በተደነገገው መሠረት ኮሚሽኑ ወይም የሚመለከተው የኮሚሽኑ ባለሙያ በዲክላራሲዮን አቅራቢው ወደ ኢትዮጵያ የሚገቡ ዕቃዎች ዋጋቸው ትክክለኛ የግብይት ዋጋ ስለመሆኑ ለማጣራት እና ተገቢውን የቀረጥና ታክስ ማስከፊያ ዋጋ ለመወሰን የተዘጋጀውን የኢትዮጵያ የጉምሩክ ዋጋ መረጃ ስርዓት መጠቀም አለበት፡፡
- 2) የዋጋ መረጃ ስርዓት ዋጋን በማጣራት ሂደት እና በድህረ-አቃ አወጣጥ አዲት እንዲሁም በሌሎች አግባብነት ባላቸው የኮሚሽኑ ሥራዎች ጥቅም ላይ ይውላል፡፡
- 3) ኮሚሽኑ በዋጋ መረጃ ዳታቤዝ የሚገኙ መረጃዎችን የዲክላራሲዮን አቅራቢዎችን ምስጢር በጠበቀ ሁኔታ ከሚመለከታቸው የሥራ ክፍሎች እና ሌሎች የመንግስት መ/ቤቶች ጋር የመረጃ ልውውጥ ሊያደረግ ይችላል፡፡
- 4) የጉምሩክ ዋጋ መረጃ ስርዓት ውስጥ በመግባት የሚችለው የይለፍ ቃል የተሰጠው ሰው ብቻ ነው፡፡

19. የመነሻ ዋጋ ስለሚወሰንላቸው ገቢ ዕቃዎች

- 1) በዚህ መመሪያ የተደነገገው ቢኖርም የጉምሩክ ዋጋን ወይም የኢንቨይስ ዋጋን አሳንሶ የማትረብ ድርጊትን ለመከላከል የኮሚሽኑ ዋና መ/ቤት በየወቅቱ የዕቃዎች የመነሻ ዋጋ በማዘጋጀት የቀረጥና ታክስ ማስከፊያ ዋጋ ውሳኔ በመስጠት ያስፈጽማል፡፡
- 2) ኮሚሽኑ ከአጠቃላይ የዋጋ አተማመን መርህ ጋር በሚጣጣም መልኩ የንግድ መጠን የሌላቸው የግል መገልገያ ዕቃዎች ጨምሮ ሌሎች የመነሻ ዋጋ የሚወሰንላቸው ገቢ ዕቃዎች እንደአስፈላጊነቱ ዝርዝር በማዘጋጀት ጥቅም ላይ እንዲውል ሊያደርግ ይችላል፡፡
- 3) የመነሻ ዋጋ የሚቀመጥላቸው እቃዎች ዋጋቸው ከጉምሩክ ዋጋ መረጃ ጋር በሚነፃፀርበት ጊዜ በዚህ መመሪያ አንቀጽ 5 ንዑስ አንቀጽ (2) (መ) እና አንቀጽ 7 ንዑስ አንቀጽ (2) (ለ)፣(ሐ) እና (መ) የተመለከተው ድንጋጌ ተፈጻሚ ይሆንዋል፡፡

ስለመወሰን

1) በዲክላራሲዮን አቅራቢው የቀረበው የጎረቤት አገር ኤፍ.ኦ.ቢ. /FOB/ ዋጋ ከስራት ሀገራቸው ተገዝተው ከገባው አንድ አይነት ወይም ተመሳሳይ ዕቃ በጉምሩክ የመረጃ ዋጋ ስርዓት ውስጥ የተያዘው የማካጸጫያ የሲ.አይ.ኤፍ. /CIF/ ዋጋ ጋር ሲነፃፀር እኩል ሆኖ ወይም በልጦ ከተገኘ የጎረቤት አገር ኤፍ.ኦ.ቢ. /FOB/ ዋጋ እንደ ሲ.አይ.ኤፍ. /CIF/ ዋጋ ተደርጎ በመውሰድና እስከ ሀገሪቱ የመግቢያ በር ድረስ ለዕቃው የተከፈለውን የየብስ መጓጓዣ ወጪ በማካተት ሊስተናገድ ይችላል።

2) በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) የተደነገገው በኖርም በዲክራሲያን አቅራቢው የቀረበው ኤፍ.ኦ.በ. ዋጋ ከሲ.አይ.ኤፍ /CIF/ ዋጋ ጋር ሲነፃፀር አንሶ ከተገኘ ዕቃው ከተመረተበት አገር ሲገዛ ባለው አንድ አይነት ወይም ተመሳሳይ ዕቃ የሲ.አይ.ኤፍ /CIF/ ዋጋ መሠረት እንዲስተናገድ ይደረጋል።

1) የከሚሽኑ ዋጋ ትመናና ልማት ዳይሬክቶሬት በጉምሩክ ዋጋ መረጃ ሥርዓት ውስጥ በከሚሽኑ ተቀባይነት ያገኙ የገቢ ዕቃዎች ዋጋ ማነሳሰቢያ ያልተገኘ እንደሆነ ወይም በሚገኘው መረጃ መሠረት ውሳኔ መስጠት ያልተቻለ እንደሆነ የተመረጡ ዓለም አቀፍ የዋጋ መረጃ ምንጮችን በመጠቀም የዕቃ ዋጋን መወሰን ይችላል።

2) የኮሚሽኑ የዋጋ ትመናና ልማት ዳይሬክቶሬት ከታወቁ ዓለም አቀፍ የዕቃ ዋጋ አቅራቢ ድርጅቶች ወይም ከተመረጡ ድህረ ገጾች በግዥ እና/ወይም ሌሎች መንገዶችን ወይም ከሀገራት ጋር በሚኖር የዕቃዎች ዋጋ መረጃ ልውውጥ ስምምነትን ወይም ሌሎች የዋጋ መረጃ ምንጮችን መሰረት በማድረግ የዋጋ መረጃ ቋቱን ያለማል፣ ይወስናል፤ ያስወስናል።

3) ኮሚሽኑ ወይም የጉምሩክ ኦፐሬሽን ዘርፍ ም/ኮሚሽነር በዚህ አንቀጽ (1) እና (2) የሚሰጡ ውሳኔዎች የመስታተል፣ የማረጋገጥ፣ የማረም፣ የማሻሻል ህጋዊ መሆኑን ካረጋገጡ የተለዩ ውሳኔ የመስጠት ኃላፊነት አለባቸው።

ምዕራፍ አራት

የጉምሩክ ዋጋ ዝርዝር መግለጫ

22. የጉምሩክ ዋጋ ዝርዝር መግለጫ አቀራረብ

- 1/ ማንኛውም ዲክላራሲዮን አቅራቢ በአዋጁ አንቀጽ 10 (1) መሰረት ዕቃዎችን ወደ አገር ውስጥ ሲያስገባ አስፈላጊ መረጃዎችን በዋጋ ዝርዝር መግለጫ ቅጽ ላይ በትክክል በመሙላትና አባሪ ሰነዶችን ከዲክላራሲዮን ጋር በማያያዝ እንዲሁም ትክክለኛነታቸውን በማረጋገጥ ለኮሚሽኑ ማቅረብ አለበት፡፡
- 2/ ዲክላራሲዮን አቅራቢው ሲስተም በማይሰራበት ጊዜ በማንዋል የዋጋ መረጃ ማሳወቂያ ቅጽ በመጠቀም የዋጋ መረጃውን ማቅረብ አለበት፡፡
- 3/ የጉምሩክ ባለሙያው በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 2 መሰረት የጉምሩክ ስራ አመራር ስርዓት በማይኖርበት ጊዜ በማንዋል በቀረበው የዋጋ መረጃ ሰነድ አገልግሎት በመስጠት ሲስተሙ መስራት ሲጀምር በማንዋል ያስተናገዳቸውን ሰነድ ወይም አገልግሎት ወዲያውኑ ወደ መረጃ ቋቹ ማስገባት ይኖርበታል፡፡

23. በጉምሩክ የዋጋ ዝርዝር መረጃ ዲክላራሲዮን ውስጥ መካተት ያለባቸው መረጃዎች

- 1/ ዲክላራሲዮን አቅራቢው ለዋጋ አወሳሰን አስፈላጊ የሆኑ መረጃዎችን በጉምሩክ ዋጋ መረጃ ዲክላራሲዮን በመሙላት ለኮሚሽኑ ማቅረብ አለበት፡፡
- 2/ የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 1 ጠቅላላ አነጋገር እንደተጠበቀ ሆኖ ዲክላራሲዮን አቅራቢው ስለተፈጸመው ግብይት ለማስረዳት የሚከተሉትን ዝርዝር መረጃዎች ማቅረብ አለበት ፡-
 - ሀ) የዲክላራሲዮን አቅራቢውና ላኪን ጨምሮ በግብይት ውስጥ ተሳታፊ የሆኑ አካላት ስምና ዝርዝር መረጃ
 - ለ) ስለ ዕቃዎቹ የግብይት ሁኔታ፣
 - ሐ) በገዢና ሻጭ መካከል ያለውን የግንኙነት ሁኔታና ዓይነት ዝርዝር፣
 - መ) የኢንቮይሱ ዋጋ፣ የምንዛሪ ዓይነት፣ የንግድ ስምምነት ዓይነት (INCOTERMS) ፣
 - ሠ) ከዕቃው ጋር በተያያዘ በዲክላራሲዮን አቅራቢው በቀጥታም ሆነ በተዘዋዋሪ በገንዘብ ወይም በዓይነት የተከፈሉ ክፍያዎች
 - ረ) ከዕቃው በቀጥታ እና ከዕቃው ጋር ከተያያዙ መብቶች ጋር በተገናኘ የተከፈለ ወይም የሚከፈል ክፍያ
 - ሰ) ዕቃውን ለመግዛት የወጡ ሌሎች ወጪዎች፣

ሸ) ከግብይት ዋጋ አተማመን ዘዴ ውጭ ዲክላራሲዮን አቅራቢው በሌሎች የዋጋ አተማመን ዘዴ መሠረት ዋጋውን በመተመን ለጉምሩክ ካቀረበ የተጠቀመበትን ዘዴ መግለጽ፤

2/ የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 1 ጠቅላላ አነጋገር እንደተጠበቀ ሆኖ ዲክላራሲዮን አቅራቢው የዕቃውን ዋጋ በአግባቡ ለመተመን እንዲቻል የሚከተሉትን መግለጫና መረጃዎች ማቅረብ አለበት፡-

ሀ) የዕቃው መብት ስም (የንግድ ሥም ወይም ቴክኒካል ስም)፤

ለ) የዕቃውን አምራች ስም እና የተሰራበት አገር፤

ሐ) የዕቃው ተጨማሪ መግለጫ (ለምሳሌ፡- ብራንድ፣ ሞዴል ቁጥር፣ ፓርት ቁጥር፣ መጠን፣ ጉልበት)፤

መ) ዕቃውን የተሠራበት ማቴሪያል(ከድብልቅ ማቴሪያል የተሠራ ከሆነ የይዘቱ መቶኛ መጠን)፤

ሠ) የዕቃውን አገልግሎት(ጥቅም) መግለጫ፤

ረ) የመድኃኒት ኬሚካል ስምና ዝርዝር ቴክኒካል መረጃ የሚያሳይ ሰነድ፤

ሰ) የተሽከርካሪ ሥም፣ ዓይነት፣ ሞዴል ቁጥር፣ ምርት ዘመን፣ ሞተር ቁጥር፣ ሻንሲ ቁጥር፣ የሞተር (ሲ.ሲ.ንደር) ጉልበት፣ ያገለገሉ ተሽከርካሪዎች እንደአስፈላጊነቱ ሊብሬ /የባለቤትነት ማረጋገጫ ደብተር/

ሸ) የኤሌክትሮኒክስ፣ የማሽንሪዎችና መለዋወጫዎች ዝርዝር ማኑዋል እና ቴክኒካል ካታሎግ፤

ቀ) የመለዋወጫ ዕቃዎች ሥም፣ የሚገጠምለት የተሽከርካሪ ዓይነት፣ የአምራች ስም፣ አሪጂናል ከሆነ ፓርት ቁጥር፣ አሪጂናል ካልሆነ የዕቃው አምራች ፓርት ቁጥር እና የአርጂናል ሪፊሪንስ (OEM) ፓርት ቁጥር፤

በ) የዕቃውን ዋጋ ለመተመን አስፈላጊ የሆኑ ሌሎች መግለጫና መረጃዎች፤

24. ከጉምሩክ ዝርዝር የዋጋ መረጃ ዲክላራሲዮን ጋር በአባሪነት ስለሚቀርቡ መረጃዎችና ሰነዶች

በአዋጁ ከአንቀጽ 90 እስከ 96 በተደነገገው መሠረት የገቢ ዕቃዎችን የጉምሩክ ቀረጥ ማስከፊያ ዋጋ ለመተመን በዚህ መመሪያ ከአንቀጽ 25 እስከ አንቀጽ 31 የተገለጹትን ዋና ዋና መረጃዎችና ሰነዶችን ጨምሮ ከዕቃ ዲክላራሲዮንና ከዝርዝር የዋጋ መረጃ ዲክላራሲዮን ጋር እንደ አስፈላጊነቱ ለኮሚሽኑ መቅረብ አለበት፡፡

25. በግብይት ዋጋ መሠረት ለማስተናገድ መቅረብ ያለባቸው መረጃዎችና ሰነዶች

1/ ዲክላራሲዮን አቅራቢው በግብይት ዋጋ መሰረት ለመስተናገድ አስፈላጊ የሆኑ መረጃዎችንና ሰነዶችን ከዲክላራሲዮን ጋር አባሪ በማድረግ ማቅረብ ይኖርበታል፡፡

2/ የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) ጠቅላላ አነጋገር እንደተጠበቀ ሆኖ ዲክላራሲዮን አቅራቢው ግዢ ስለመከናወኑ ለማረጋገጥ የሚከተሉትን ሰነዶችና መረጃዎች ማቅረብ አለበት፡-

ሀ) የዋጋ ሰነድ (ኢንቮይስ) ፤

ለ) በግብይት ውስጥ ተሳታፊ የሆነ አካላት እና ሚናቸውን የሚገልጽ ማስረጃ፤

ሐ) ገቢ ዕቃዎች በጉምሩክ ቁጥጥር ሥር ከመግባታቸው በፊት ዕቃዎችን

ለመግዛት የተገቡ ውሎችና ሥምምነቶች፤

መ) ከዕቃው ግዢ ጋር የተያያዙ ሌሎች ሰነዶች (ለምሳሌ፡ የአስመጪነት ፍቃድ፤

የላኪነት ፈቃድ፤ ፕሮፎርማ ኢንቮይስ፤ ፓኪንግ ሊስት፤ የሥራት ሀገር

ማረጋገጫ የምስክር ወረቀት፤ የባንክ ፈቃድና ደቢት እድቫይስ፤ የኢንሹራንስ

ፖሊሲና ደረሰኝ፤ የማንኛንም ወይም ማስጫኛ ሰነድና ደረሰኝ፤

3/ የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) ጠቅላላ አነጋገር እንደተጠበቀ ሆኖ ዲክላራሲዮን አቅራቢው ለዕቃው የተከፈለው ወይም የሚከፈለው ዋጋ ትክክለኛነት ለማረጋገጥ የሚከተሉትን ሰነዶችና መረጃዎች ማቅረብ አለበት፡-

ሀ) ከዕቃው ጋር በተያያዘ በዲክላራሲዮን አቅራቢው በቀጥታም ሆነ በተዘዋዋሪ በገንዘብ ወይም በዓይነት የተከፈሉ ክፍያዎች የሚያሳይ ዝርዝር መረጃ ወይም ሰነድ፤

ለ) ከዕቃው በቀጥታ እና ከዕቃው ጋር ከተያያዙ መብቶች ጋር በተገናኘ የተከፈለ ወይም የሚከፈል ክፍያን የሚያሳይ ዝርዝር መረጃ ወይም ሰነድ፤

ሐ) ዕቃውን ለመግዛት የወጡ ሌሎች ወጪዎች የሚያሳይ ዝርዝር መረጃ ወይም ሰነድ፤

4/ የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) ጠቅላላ አነጋገር እንደተጠበቀ ሆኖ ዲክላራሲዮን አቅራቢው ዕቃው እስከተጫነበት ወደብ ድረስ የተከፈለ ትራንስፖርትና ኢንሹራንስ ወጪ ትክክለኛነት ለማረጋገጥ የሚከተሉትን ሰነዶችና ማስረጃዎች ማቅረብ አለበት፡-

ሀ) ዕቃው የተላከበት (Place of export) ሀገርና ዕቃው በኮንቴነር የታሸገበት ቦታ ማስረጃ፤

ለ) ዕቃው በተላከበት ሀገር ወደብ እስኪደረስ የወጣ የማንኛንም ወጪ ማስረጃ፤

ሐ) በዕቃው ግብይት ወቅት ጥቅም ላይ የዋለ ዓለም አቀፍ የንግድ መመሪያ (INCOTERMS)

5/ የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) ጠቅላላ አነጋገር እንደተጠበቀ ሆኖ ዲክለራሲዮን አቅራቢው ዕቃው ከተጫነበት ወደብ እስከ መጀመሪያ የኢትዮጵያ መግቢያ በር ድረስ የተከፈለ የማጓጓዣና የኢንሹራንስ ወጪ ትክክለኛነት ለማረጋገጥ የሚከተሉትን ሰነዶችና ማስረጃዎች ማቅረብ አለበት፡-

- ሀ) የማጓጓዣ እና የኢንሹራንስ ሥምምነቱን ሁኔታ የሚያሳይ መግለጫ፤
- ለ) ዕቃውን እስከ ኢትዮጵያ የጉምሩክ ክልል የመጀመሪያ መግቢያ በር ለማድረስ የወጣ የማጓጓዣ፣ የመጫኛ፣ የማራገፊያ፣ የመንከባከቢያና የኢንሹራንስ ወጪዎች ማስረጃ፤

6/ የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) ጠቅላላ አነጋገር እንደተጠበቀ ሆኖ ዲክለራሲዮን አቅራቢው የኮሚሽን ክፍያዎች ስለመኖራቸው ለማረጋገጥ የሚከተሉትን ሰነዶችና ማስረጃዎች ማቅረብ አለበት፡-

- ሀ) የውክልና ስምምነት ሰነድ፤
- ለ) የኮሚሽን ክፍያ ዓይነት የሚገልጽ ሰነድ፤
- ሐ) የኮሚሽን ክፍያ ኢንቨይስት፤

7/ የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) ጠቅላላ አነጋገር እንደተጠበቀ ሆኖ ዲክለራሲዮን አቅራቢው የማሽኒያ እና የመያዣ ወጪ ክፍያዎች ስለመኖራቸው እና ትክክለኛነታቸውን ለማረጋገጥ የሚከተሉትን ሰነዶችና ማስረጃዎች ማቅረብ አለበት፡-

- ሀ) ዕቃውን ለማሽን የወጣ የማቴሪያል ዓይነትና የጉልበት ወጪ፤
- ለ) ዕቃውን የማሽን ሥራው የተከናወነበት ቦታ ወይም አገር፤
- ሐ) ዕቃውን የማሽን ሥራ ያከናወነው አካል፤
- መ) ከዕቃው ተነጥለው የማይታዩ የዕቃ መያዣ ወጪ፤

8/ የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) ጠቅላላ አነጋገር እንደተጠበቀ ሆኖ ዲክለራሲዮን አቅራቢው ለላኪው ያቀረባቸውን ግብዓቶችና አገልግሎቶች ስለመኖራቸውና ትክክለኛነታቸውን ለማረጋገጥ የሚከተሉትን ሰነዶችና ማስረጃዎች ማቅረብ አለበት፡-

- ሀ) ዕቃውን ለማግኘት ወይም ለማምረት በገዢው በቀጥታ ወይም በገዢው ሥም በሦስተኛ ወገን በኩል ለአምራቹም ሆነ ለላኪው የቀረቡ ዕቃዎችና አገልግሎቶች ዝርዝር፤
- ለ) ከላይ የተጠቀሱት ዕቃዎችና አገልግሎቶች የማምረቻ ወጪ ወይም የግዢ ዋጋ እና የማድረሻ ወጪ የሚያሳይ ማስረጃ፤

9/ የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) ጠቅላላ አነጋገር እንደተጠበቀ ሆኖ ዲክለራሲዮን አቅራቢው የሮያሊቲና ፈቃድ ክፍያዎች ስለመኖራቸውና ትክክለኛነታቸውን ለማረጋገጥ የሚከተሉትን ሰነዶችና ማስረጃዎች ማቅረብ አለበት፡-

ሀ) በዕቃው ግብይት ውስጥ ተሳታፊ የሆኑትን አካላት ሚናና ግንኙነት የሚያስረዳ መግለጫ፤

ለ) የሮያሊቲና ፈቃድ ሥምምነት ሰነድ፤

ሐ) የሽያጭ ሥምምነት ሰነድ፤

መ) ከዕቃው ገዢ ጋር የተያያዙ ሌሎች ሰነዶች፤

10/ የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) ጠቅላላ አነጋገር እንደተጠበቀ ሆኖ ዲክለራሲዮን

አቅራቢው ዕቃዎችን መልሶ ከመሸጥ ከሚገኘው ገቢ ላይ የሚከፈሉ ክፍያዎች ስለመኖራቸውና ትክክለኛነታቸውን ለማረጋገጥ የሚከተሉትን ሰነዶችና ማስረጃዎች ማቅረብ አለበት፡-

ሀ) የሽያጭ ስምምነት ሰነድ፤

ለ) ገዢው ዕቃውን መልሶ በመሸጥ፣ ለሌላ በማስተላለፍ ወይም በመጠቀም ከሚገኘው ገቢ ላይ ለሽጩ በቀጥታም ሆነ በተዘዋዋሪ የሚከፈሉ ክፍያዎች የሚያሳይ ዝርዝር ማስረጃ፤

ሐ) ከዕቃው ገዢ ጋር የተያያዙ ሌሎች ሰነዶች፤

11/ የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) ጠቅላላ አነጋገር እንደተጠበቀ ሆኖ ዲክለራሲዮን አቅራቢው

ዕቃው ሀገር ውስጥ ከገባ በኋላ የተሰጠ ወይም የሚሰጥ የቴክኒክ ድጋፍ መኖሩና ትክክለኛነታቸውን ለማረጋገጥ የሚከተሉትን ሰነዶችና ማስረጃዎች ማቅረብ አለበት፡-

ሀ) የዕቃዎች ወይም የአገልግሎቶች ግዢ ውል ሰነድ፤

ለ) ክፍያዎቹ ዕቃዎቹ ሀገር ውስጥ ከገቡ በኋላ ለወጡ ወጪዎች የተከፈሉ መሆናቸውን የሚያሳይ መግለጫ፤

ሐ) የተደረገው/የሚደረገው ድጋፍ ዓይነትና ወጪ መጠን ማስረጃ፤

መ) ወጪዎቹ ለዕቃው በተከፈለው ወይም በሚከፈለው ዋጋ ውስጥ መካተታቸውን የሚያሳይ ማስረጃ፤

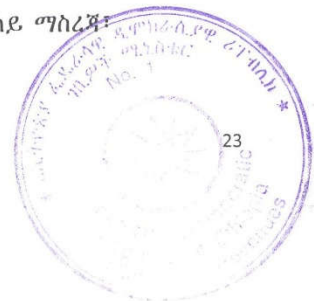
12/ የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) ጠቅላላ አነጋገር እንደተጠበቀ ሆኖ ዲክለራሲዮን

አቅራቢው ዕቃው ሀገር ውስጥ ከገባ በኋላ የተከፈሉ የማንኛን እና አስተዳደራዊ ወጪዎች መኖራቸውንና ትክክለኛነታቸውን ለማረጋገጥ የሚከተሉትን ሰነዶችና ማስረጃዎች ማቅረብ አለበት፡-

ሀ) ዕቃዎች ሀገር ውስጥ ከገቡ በኋላ የወጣ የማንኛን እና አስተዳደራዊ ወጪ መኖሩን የሚያሳይ መግለጫ፤

ለ) የማንኛን እና አስተዳደራዊ ወጪውን መጠን የሚያሳይ ማስረጃ፤

ሐ) የአገልግሎቱን ባህሪና ሁኔታ የሚያሳይ ማስረጃ፤

መ) ወጪው ለዕቃው በተከፈለው ወይም በሚከፈለው ዋጋ ውስጥ መካተቱን ወይም አለመካተቱን የሚያሳይ ማስረጃ፤

13/ የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) ጠቅላላ አነጋገር እንደተጠበቀ ሆኖ ዲክለራሲዮን አቅራቢው ተቀናሽ የፋይናንስ ወጪዎች መኖራቸውንና ትክክለኛነታቸውን ለማረጋገጥ የሚከተሉትን ሰነዶችና ማስረጃዎች ማቅረብ አለበት፡-

ሀ) ወደ ሀገር ውስጥ ከገቡት እቃዎች ግዥ ጋር በተያያዘ በገዢው የተከፈለውን የብድር ወይም የፋይናንስ ወለድ ክፍያና የክፍያ ስምምነት ሁኔታ የሚያሳይ ማስረጃ፤

ለ) ክፍያውን ዘግይቶ እንዲፈፀም የሚያስችሉ ሥምምነቶች የሚያስረዳ ሰነድ፤

14/ የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) ጠቅላላ አነጋገር እንደተጠበቀ ሆኖ ዲክለራሲዮን አቅራቢው ከሻጩ ጋር ግንኙነት ወይም ዝምድና ያለው መሆኑንና አለመሆኑን ለማረጋገጥ የሚከተሉትን ሰነዶችና ማስረጃዎች ማቅረብ አለበት፡-

ሀ) በገዢና ሻጭ መካከል ያለው ግንኙነት ሁኔታና ዓይነት፤

ለ) በገዢና ሻጭ መካከል ያለው ግንኙነት በዕቃው ግብይት ዋጋ ላይ ያለው ተፅዕኖ የሚያስረዳ የሰነድ ማስረጃ፤

ሐ) የኮርፖሬቱ(ድርጅቱ) ዝርዝር ፕሮፋይልና የዋጋ ፖሊሲ የሚያሳይ ሰነድ፤

መ) የገዢውን የማከፋፈል ወይም የኤጀንት(ባቸኛ ወኪል) መብት ስምምነት የሚያሳይ ሰነድ፤

ሠ) የዕቃው የሽያጭ የውል ሰነድ እና የሻጩ ኢንቨይስ፤

ረ) በተመሳሳይ ወቅት ግንኙነት በሌላቸው ገዥና ሻጭ መካከል የተከናወነ ሽያጭ (ወደ ኢትዮጵያ የተላኩ) አንድ ዓይነት ወይም ተመሳሳይ ዕቃዎች የግብይት ዋጋ የሚያሳይ ዝርዝር ማስረጃ፤

ሰ) ሌሎች አስፈላጊ መረጃዎችና ሰነዶች

26. በአንድ ዓይነት ዕቃ ዋጋ መሠረት ለመስተናገድ መቅረብ ያለባቸው መረጃዎችና

ሰነዶች

1/ በዚህ የዋጋ አተማመን ዘዴ መሠረት ዋጋውን መተመን ትክክል የሚሆንበትን ምክንያት የሚያስረዳ መግለጫ፤

2/ ከዕቃው በፊት ወደ ሀገር ውስጥ የገቡ አንድ ዓይነት ዕቃዎችን በተመሳሳይ የንግድ ደረጃና በተቀራራቢ ብዛት በተሸጡ ነጠላ ዋጋ የሚያሳይ ማስረጃ፤

3/ በተመሳሳይ ወይም በተቀራራቢ ወቅት ወደ ኢትዮጵያ የገቡ አንድ ዓይነት ዕቃዎች ማስረጃ፤

4/ የአንድ አይነት ዕቃዎች የአምራች የመሸጫ ዋጋ ዝርዝር መረጃ (Price List)

የሚያሳይ የሰነድ ማስረጃ፤

27. በተመሳሳይ ዕቃዎች ዋጋ መሠረት ለመስተናገድ መቅረብ ያለባቸው መረጃዎችና

ሰነዶች

- 1/ በዚህ የዋጋ አተማመን ዘዴ መሠረት ለመስተናገድ የቀረበው የዕቃ ዋጋ ትክክል መሆኑን የሚገልፅ መግለጫ፤
- 2/ ዕቃው ወደ አገር ውስጥ ከመግባቱ በፊት ወደ አገር ውስጥ የገቡ ሌሎች ተመሳሳይ ዕቃዎች በተመሳሳይ የንግድ ደረጃና በተቀራራቢ ብዛት የተሸጡበትን ነጠላ ዋጋ የሚያሳይ ማስረጃ፤
- 3/ በተመሳሳይ ወይም በተቀራራቢ ጊዜ ወደ አገር ውስጥ የገቡ ተመሳሳይ ዕቃዎች ማስረጃ፤
- 4/ የተመሳሳይ ዕቃዎች የአምራች የመሸጫ ዋጋ ዝርዝር መረጃ (Price List) የሚያሳይ የሰነድ ማስረጃ፤

28. ወደ ኋላ በማስላት ዘዴ ዋጋን ለመተመን መቅረብ ያለባቸው መረጃዎችና ሰነዶች

- 1/ በዚህ የዋጋ አተማመን ዘዴ መሠረት ለመስተናገድ የቀረበው የዕቃ ዋጋ ትክክል መሆኑን የሚገልፅ መግለጫ፤
- 2/ በሻጩ ወይም በዲክላራሲዮን አቅራቢው እና በገዢው ወይም በአከፋፋዩ ወይም በቸርቻሪው መካከል ያለውን የዝምድና ሁኔታ እና በዕቃው የሀገር ውስጥ መሸጫ ዋጋ ላይ ያስከተለውን ተጽእኖ የሚያስረዳ ማስረጃ፤
- 3/ የሸያጩን ሁኔታ የሚያስረዱ መረጃዎችና ማስረጃዎች፤
- 4/ ሻጩ ወይም ዲክላራሲዮን አቅራቢው ዕቃዎቹን የሚሸጥበት ዋጋ ዝርዝር ማስረጃ፤
- 5/ የሸያጭ ውል ሰነድ ወይም ኢንቮይስ እና ክፍያ የተፈጸመበት ማስረጃ፤

29. የዕቃውን የጉምሩክ ዋጋ ወደ ኋላ በማስላት ዘዴ ለመስተናገድ የሚያስፈልጉ መረጃዎችና ማስረጃዎች፡-

- 1/ የዕቃው ወይም የአንድ ዓይነት ወይም የተመሳሳይ ዕቃ መሸጫ ዋጋ እና የሸያጭ ወጪና ትርፍ ማስረጃ፤
- 2/ ከዕቃው ጋር በተያያዘ በሀገር ውስጥ የወጡ ወጪዎችና ክፍያዎች ዝርዝር ማስረጃ፤
- 3/ ዕቃው ሀገር ውስጥ ከገባ በኋላ ከመሸጡ በፊት የተከናወነ በምርት ሃደት የታከለ ተጨማሪ እሴት መጠን የሚያሳይ ዝርዝር ማስረጃ፤

- 4/ ወደ ሀገር ውስጥ ለሚገቡ አንድ ዓይነት ወይም ተመሳሳይ ዕቃዎች የሚከፈል የቀረጥና ታክስ መጠን ፤
- 5/ የዕቃው የንግድ ዘርፍ አማካይ የኮሚሽን ወይም የትርፍ ምጣኔ ወይም የወጪዎችን ምጣኔ የሚያሳይ ማስረጃ፤
- 6/ የዕቃው የንግድ ዘርፍ አማካይ የማንጓጓዣ፣ የኢንሹራንስና ሌሎች ተዛማጅ ወጪዎችን ምጣኔ የሚያሳይ ማስረጃ፤

30. በወጪ ስሌት ላይ የተመሠረተ የዋጋ ትመና ዘዴ መሠረት ለመስተናገድ መቅረብ ያለባቸው መረጃዎችና ሰነዶች

- 1/ በዚህ የዋጋ አተማመን ዘዴ መሠረት ለመስተናገድ የቀረበው የዕቃ ዋጋ ትክክል መሆኑን የሚገልፅ መግለጫ፤
- 2/ ዕቃዎቹ በላኪው የተመረቱና የተላኩ መሆናቸውን የሚያሳይ ማስረጃ፤
- 3/ በላኪው ሀገር ዕቃዎቹን ለማምረት የወጣውን የማምረቻ ወይም የማዘጋጃ ወጪ የሚያሳይ ማስረጃ፤
- 4/ በላኪው ሀገር አንድ ዓይነት ወይም ተመሳሳይ ዕቃዎች በአምራቾች ሲሸጡ ወይም የአቃው የንግድ ዘርፍ የመሸጫ፣ የማሸጊያና ሌሎች ወጪዎች እና የትርፍ መጠን ማስረጃ፤
- 5/ ዕቃውን እስከ ኢትዮጵያ የጉምሩክ ክልል የመጀመሪያ መግቢያ በር ድረስ ለማንጓጓዣ፣ ለመጫን፣ ለማራገፍ፣ ለመንከባከብ፣ ለኢንሹራንስና ለሌሎች ተዛማጅ ስራዎች የተፈፀመ የክፍያ ማስረጃ፤

31. ሚዛናዊ የዋጋ ትመና ዘዴ መሰረት በማድረግ ለመስተናገድ መቅረብ ያለባቸው መረጃዎችና ሰነዶች፤

- 1/ በዚህ የዋጋ አተማመን ዘዴ መሠረት ለመስተናገድ የቀረበው የዕቃ ዋጋ ትክክል መሆኑን የሚገልፅ መግለጫ፤
- 2/ የዕቃውን ዋጋ ለመተመን የሚያስፈልጉ መረጃዎችና ሰነዶች፤

ክፍል ሦስት

የጉምሩክ ዋጋ ትመና ልማት ዳይሬክቶሬት እና የጉምሩክ ቅ/ጽ/ቤቶች የስራ ኃላፊዎችና ሠራተኞች ተግባርና ኃላፊነት

ምዕራፍ አንድ

የዳይሬክቶሬቱ፣ የሥራ ክፍሎች እና ቅ/ጽ/ቤቶች ተግባርና ኃላፊነት

32. የዳይሬክቶሬቱ ተግባርና ኃላፊነት

- 1/ የጉምሩክ የዋጋ መረጃ ስርዓትን ማልማት፣ ማሻሻልና ማስተዳደር፤
- 2/ በኮሚሽኑ ቅ/ጽ/ቤቶች ዘንድ እና በዳይሬክቶሬቱ ተቀባይነት ያገኙ የዋጋ መረጃዎችን እና ክሌሎች በዓለም አቀፍ ደረጃ ተቀባይነት ካላቸው የዋጋ መረጃ ምንጮች የዋጋ መረጃ መሰብሰብ እና መተንተን፤ የተተነተነውን የዋጋ መረጃ ለአጠቃቀም በሚመች መልኩ ማዘጋጀት ወይም ማደራጀት፤ በዋጋ መረጃ ስርዓቱ የሚገኝ መረጃን ተገቢው ማስተካከያ ማድረግ እና በየጊዜው የዋጋ መረጃ ስርዓቱ ወቅታዊ በማድረግ ለሁሉም ቅ/ጽ/ቤቶች ተደራሽ እንዲሆን እና ጥቅም ላይ እንዲውል ማድረግ፤
- 3/ ከኢንቨይስ በታችና በላይ የሚቀርቡ የዋጋ መረጃዎችንና ማጭበርበሮችን ለመከታተል በየጊዜው ለዕቃዎች ትክክለኛ ዋጋን ማልማት፣ ማደራጀት፣ መወሰን፣ ማስወሰን፣ ማስፈፀም፤
- 4/ ረቂቅ የዋጋ መመሪያዎችን፣ አሰራሮችን፣ ማንዋሎችን፣ ሰርኩላሮችን በማዘጋጀት ለኮሚሽነሩ ወይም ኮሚሽነሩ ለሚወክለው የስራ ኃላፊ ማቅረብና ሊወሰንም ተግባራዊ ማድረግ፤
- 5/ በዋጋ አተማመን ዙሪያ የአሰራር ማጥናት ማዘጋጀት፣ በዋጋ አተማመን ዙሪያ በአዋጅ፣ በመመሪያው በተደነገገው መሠረት እንዲሁም በተዘረጉ አሰራሮች መሠረት በኮሚሽኑ ተግባራዊ እንዲሆኑ ማድረግ፤
- 6/ ኮሚሽኑን ወክሎ በዋጋ አተማመን ዙሪያ ከተጓዳኝ መ/ቤቶች እና ክሌሎች ሀገራትና የአለም አቀፍ ድርጅቶች ጋር ግንኙነት በመፍጠር የሚገኙ ልሞዶችን በማዳበር አስፈላጊ የሆኑ ተሞክሮዎችን ተግባራዊ እንዲሆኑ ማድረግ፤
- 7/ ቅ/ጽ/ቤቶች ወጥነት ያለው የዋጋ አተማመን ሥርዓት እየተከተሉ መሆናቸውን ለማረጋገጥ በየጊዜው አስፈላጊውን ድጋፍና ክትትል በማድረግ ተገቢውን የማስተካከያ እርምጃ መውሰድ፤
- 8/ ከቅ/ጽ/ቤቶች እና ክሌሎች የስራ ክፍሎች በዋጋ ትመናና የአሠራር ሥርዓት ዙሪያ ለሚቀርቡ ጥያቄዎች በጥናት ላይ የተመሠረተ ምላሽ መስጠት፤

- 9/ ዳይሬክቶሬቱ ከሚያገኘው መረጃዎችና ከሚቀርብለት ሪፖርቶች በመነሳት ሳይሰበሰብ የቀረ ቀረጥና ታክስ መኖሩን አጣርቶ በሚመለከተው ቅጽ/ቤት የድህረ እቃ አወጣጥ አዲት የስራ ክፍል አማካይነት እንዲሰበሰብ ለሚመለከታቸው አካላት ማሳወቅ እና ድጋፍ መስጠት፤
- 10/ በዋጋ አተማመን የአሰራር ስርዓት ዙርያ የአቅም ግንባታ ስልጠናዎችን ለተቋሙ ሰራተኞችና ለሚመለከታቸው አካላት መስጠት፤
- 11/ ሌሎች ከዋጋ ትመና ጋር ተያያዥነት ያላቸውን ተግባራት መፈጸም፡፡

33. የመረጃ ቴክኖሎጂ ሥራ አመራር ዳይሬክቶሬት ተግባርና ኃላፊነት

- 1/ የጉምሩክ የዋጋ መረጃ ስርዓት እና ኤሌክትሮኒክ የጉምሩክ ዋጋ መረጃ ማቅረቢያ ዲክሌራሲዮን እና ተያያዥ የጉምሩክ ዳታቤዝ ሥርዓቶች ተግባራዊ እንዲሆኑ፤
 - ሀ) ዘመናዊ፣ ጥራት ያለው እና ለአጠቃቀም ቀላል እንዲሆን በየጊዜው በመፈተሽ ተገቢው ማሻሻያ ያደርጋል፤
 - ለ) አገልግሎቱ ሳይቋረጥ ለተጠቃሚው እንዲደርስ ያደርጋል፤
 - ሐ) የአጠቃቀሙን ሁኔታ በመገምገም ከዳይሬክቶሬቱ ወይም ከቅጽ/ቤቶች ወይም ከኮሚሽኑ አመራሮች ጋር በመወያየት አስፈላጊው ማሻሻያ ያደርጋል፤
- 2/ የጉምሩክ የዋጋ መረጃ ሥርዓትን እና ተያያዥ የጉምሩክ ዳታቤዝ ሥርዓቶች የአጠቃቀም ዝርዝር የአፈጻጸም ማንዋል መሠረት በሚመለከተው የቅጽ/ቤት ሥራ አስኪያጅ ወይም በዳይሬክቶሬቱ ወይም በኮሚሽኑ ፈቃድ ያገኘ የሚመለከታቸው ሠራተኞችን በመለየት፣ የመጠቀሚያ መለያና የይለፍ ቃል (ፓስዎርድ) መስጠትና መሰረዝ፣ አስፈላጊው የቴክኒክ ድጋፍ መስጠት እና መቆጣጠር፤
- 3/ ከብሔራዊ ባንክ የሚላከውን ሳምንታዊ የገንዘብ ምንዛሪ ልክ በመቀበል በኢትዮጵያ የጉምሩክ ስራ አመራር ስርዓት ውስጥ በማስገባት በኮሚሽኑ ደረጃ ተግባራዊ እንዲሆን ያደርጋል፤ ለሚመለከታቸው የሥራ ክፍሎች ያሳውቃል፡፡
- 4/ በጉምሩክ የዋጋ መረጃ ስርዓት አጠቃቀም ዙርያ ከዳይሬክቶሬቱ ጋር በመተባበር ለሚመለከታቸው የሥራ ክፍሎችና ቅጽ/ቤቶች ስልጠናና አስፈላጊው ድጋፍ መስጠት፤
- 5/ ከጉምሩክ ኮሚሽን ጋር አስፈላጊውን የመረጃ ልውውጥ ሥርዓት በመዘርጋት ጥቅም ላይ እንዲውል ማድረግ፤
- 6/ አስፈላጊ ሆኖ ሲገኝ ከጉምሩክ ኮሚሽን የስራ ክፍሎች በሚቀርብለት ጥያቄ መሰረት የመረጃ ስርዓቱ የአጠቃቀም ሪፖርቶችን በማውጣት ለሚመለከታቸው የሥራ ክፍሎች መስጠት

34. የቅ/ጽ/ቤቶች ተግባርና ሃላፊነት

- 1/ ኮሚሽኑ የሚያወጣቸው የዋጋ አተማመን መመሪያዎች፣ ሰርኩላሮች እና የአሰራር ሥርዓቶች እንዲሁም የፕሮሲዩር ማንዋሎች በትክክል ሥራ ላይ እንዲውሉ ማድረግ፤
- 2/ በኮሚሽኑ የተዘጋጀውን የዋጋ መረጃ ዳታ ቤዝ በወጥነት እና በትክክል ጥቅም ላይ እንዲውል ማድረግ፤
- 3/ ለዋጋ መረጃ ቋት በግብአትነት የሚያገለግሉ መረጃዎች እና ከዋጋ መረጃ ዳታቤዝ ተያያዥነት ያላቸው ሰነዶችና መረጃዎች መዝገብ በየጊዜው ለዳይሬክቶሬቱ ማስተላለፍ፤
- 4/ የጉምሩክ የዋጋ መረጃ ስርዓት እና ኤሌክትሮኒክ የጉምሩክ ዋጋ ዝርዝር መግለጫ ውስጥ የሚገቡትን መረጃዎች ጥራት ለማስጠበቅ የቅርብ ክትትልና የቁጥጥር ሥራ መስራት፤ ከዳይሬክቶሬቱ ወይም ከኮሚሽኑ የስራ ኃላፊዎች እንዲስተካከሉ የተላለፉ መረጃዎች መስተካከላቸውን ማረጋገጥና እና ሥራዎች በተቀመጣቸው የአሰራር ስርዓት ስለመፈፀማቸው የተጠቃለለ ሪፖርት በየወሩ መጨረሻ ለዳይሬክቶሬቱ ማቅረብ፤ ያጋጠሙ ቴክኒካል ችግሮች በመለየትና በማጥናት የመፍትሔ ሀሳብ ማቅረብ፤
- 5/ የቅ/ጽ/ቤቱ ስራ አስኪያጅ ወይም እርሱ የሚወክለው የስራ ኃላፊ የዋጋ ውሳኔ በሚሰጥባቸው የጉምሩክ የስራ ክፍሎች ወይም የስራ ኃላፊዎች የተሰጡ የዋጋ ውሳኔዎች ትክክለኛ ስለመሆናቸው ለማረጋገጥ ውሳኔዎችን ኮሚቴ በማዋቀር ክለሳ የማድረግ፣ የማረም፣ የማሻሻል፣ በትክክለኛ ማስረጃ የተለዩ ውሳኔ የመስጠት ኃላፊነት አለው፤

ምዕራፍ ህለት

የጉምሩክ ባለሙያዎች ስልጣን፣ ተግባርና ኃላፊነት

35. ዋጋ እንዲተምኑና እንዲያለሙ ስልጣን የተሰጣቸው የጉምሩክ ባለሙያዎች የዋጋ ማጣራት እና የመወሰን ስልጣን

- 1/ የሰነድ ማረካከቢያና ማረጋገጫ የጉምሩክ ባለሙያ (የፌስቪት አፈሰር) አንድ ዲክለራሲዮን ዲክሌር ተደርጎ ለኮሚሽኑ ሲቀርብ የቀረበውን ዲክለራሲዮን የተሟላ

ሰነድ መሆኑን በማረጋገጥ ይረከባል፤ ዲክላራሲያን በኮሚሽኑ ካለው የስጋት ደረጃ አንጻር አጣርቶ ለቀጣይ ስራ ለሚመለከተው የጉምሩክ ባለሙያ ያስተላልፋል፡፡

2/ የዋጋ ትመና ልማት ዳይሬክቶሬት በኮሚሽኑ ዋናው መ/ቤትና በሁሉም ቅ/ጽ/ቤቶች ያሉ ዋጋ እንዲተምኑና እንዲያለሙ ስልጣን ወይም ኃላፊነት የተሰጣቸው የጉምሩክ ባለሙያዎች ስልጣን፣ ተግባር እና ኃላፊነት አሰራር በማዘጋጀት ለኮሚሽኑ ወይም ኮሚሽኑ ለሚወክለው አካል በማቅረብ ያስወስናል፤ ሲወሰንም ተግባራዊ ያድርጋል፡፡

36. የዋጋ ውሳኔ ኢንስፔክሽን ስርዓት

ዳይሬክቶሬቱ በየደረጃው የሚሰጡ የዋጋ ውሳኔዎች ህግና አሰራርን መሰረት በማድረግ የተወሰኑ መሆናቸውን ለማረጋገጥ የሚያስችል የቁጥጥር ስርዓት ይዘረጋል፤ የቅ/ጽ/ቤቶችን የዋጋ ውሳኔና የዋጋ አሰራሮችን ተአማኒነትና ህጋዊነት ለማረጋገጥ በየጊዜው የዋጋ ክለሳ ወይም እንደገና የማየት ወይም የማረም ስራ ይሰራል፤ ስህተት ወይም ጥፋቶች ላይ ህጋዊ እርምጃ ይወስዳል፤ ለኮሚሽኑ ሪፖርት ያቀርባል፡፡

ምዕራፍ ሦስት

የዲክላራሲያን አቅራቢዎች ግዴታ እና መብቶች

37. የዲክላራሲያን አቅራቢዎች ግዴታ

1/ በጉምሩክ አዋጅና በዚህ መመሪያ በተደነገገው መሠረት የጉምሩክ ዲክላራሲያን እና የጉምሩክ ዝርዝር የዋጋ መረጃ እንዲሁም ለጉምሩክ ሥነ ሥርዓት አፈፃፀም አስፈላጊ የሆኑ አባሪ ሰነዶች ጋር ለጉምሩክ ማቅረብ፤

2/ ዲክላራሲያን አቅራቢው በኮሚሽኑ በኩል በማንዋል ወይም በኤሌክትሮኒክ ዘዴ በሚዘጋጁ ቅጾች ወይም ሰነዶች ላይ መረጃዎችን በአግባቡ በመሙላት እና ትክክለኛነታቸውን በማረጋገጥ ለጉምሩክ ማቅረብ፤

3/ ዲክላራሲያን አቅራቢው ሞልቶ እና አረጋግጦ ባቀረበው መረጃና ሰነድ ላይ ለሚገኝ ማንኛውም ስህተት ሙሉ ኃላፊነት ይወስዳል፤

38. የዲክላራሲያን አቅራቢው መብቶች

1/ ዲክላራሲያን አቅራቢው በኮሚሽኑ ወይም በጉምሩክ ባለሙያ ወይም ኦፊሰር የተሰጠውን ውሳኔ በጽሁፍ የማግኘት መብት አለው፡፡

2/ በኮሚሽኑ በተሰጠው የዋጋ ውሳኔ ላይ ያልተስማማ የዲክላራሲዮን አቅራቢ ቅሬታውን ለሚመለከተው የሥራ ክፍል ወይም አካል ማቅረብ ይችላል።

ክፍል አራት

ሌሎች ድንጋጌዎች

39. የገንዘብ ምንዛሪ

የመረጃ ቴክኖሎጂ ስራ አመራር ዳይሬክቶሬት በየሳምንቱ ረቡዕ ከብሔራዊ ባንክ የሚላከውን ሳምንታዊ የምንዛሪ መጠን በመቀበል በጉምሩክ ስራ አመራር ስርዓት ውስጥ በማስገባት ከሐሙስ ጀምሮ እስከሚቀጥለው ሳምንት ድረስ ተፈጻሚ እንዲሆን ለዳይሬክቶሬቱ እና ለሁሉም ቅ/ጽ/ቤቶች እንዲሁም ለሚመለከታቸው አካላት በዕሉፍ ያሳውቃል።

40. የተደራጀ የጉምሩክ ዋጋ መረጃ አጠቃቀም

1/ ዳይሬክቶሬቱ ወደ ሀገር የሚገቡ እቃዎችን ዋጋ ትክክለኛነት ለማጣራትና ሥጋት ለመወሰን እንዲያስችል በጉምሩክ አዋጅ በተሰጠው ስልጣን መሰረት የጉምሩክ ዋጋ ያደራጃል፤ ወቅታዊ ያደርጋል፤ የመረጃውን ጥራት ይከታተላል።

2/ ለማነፃፀሪያነት የሚውሉ መረጃዎች በዋናነት ለንግድ አላማ በብዛት የገቡ ዕቃዎች ዋጋ ሲሆን የንግድ ዕቃዎች ዋጋ በመረጃ ቋቁ በማይገኝበት ጊዜ እንደ አስፈላጊነቱ ተጣርተው ወደ መረጃ ቋት የገቡ የአምራች ድርጅቶች ዋጋ በማነፃፀሪያነት ሊያገለግል ይችላል።

3/ በጉምሩክ የዋጋ መረጃ ቋት የገቡ መረጃዎችን ከዚህ በታች በተቀመጠው ቅድም ተከተል መሰረት የእቃዎች ዋጋ ውሳኔ ይሰጣል፡-

ሀ) አውቶማቲክ ሞጁል /ECVS-Automatic Analysis/ ፤

ለ) ኩዌሪ ቢዩልደር ሞጁል /ECVS-Automatic Query Builder Module/፤

ሐ) አለምአቀፍ ዋጋ ሞጁል/ECVS-International; Price/IP/ ፤

መ) በጉምሩክ ዋጋ መረጃ ሥርዓት ያልተካተቱ ከዚህ በፊት በየደረጃው ተደራጅተው የሚገኙ የዋጋ ውሳኔዎች፤

4/ የመነሻ ዋጋ የሚወሰንላቸው ዕቃዎች ዋጋ የሚነፃፀረው ቅድሚያ በECVS-International; Price/IP/ ሞጁል ላይ በሚገኝ ወቅታዊ የእቃ ዋጋ መረጃ ሲሆን በቅርብ ጊዜ የገባው ዋጋ እንደ መነሻ ዋጋ ተደርጎ ይወሰዳል።

5/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 4 የተገለፀው ቢኖርም የመነሻ ዋጋ የሚወሰንላቸው እቃዎች በECVS-International; Price/IP/ ላይ በማይገኝበት ወቅት በECVS-Automatic Query

Builder ሞጁል ላይ ያለውን ወቅታዊ ተቀራራቢ አማካኝ ዋጋ በመውሰድ እንደማንፃረያነት ሊያገለግል ይችላል።

41. የጉምሩክ መረጃ ሚስጥራዊነት

ዲክላራሲያን አቅራቢው ከሚያቀርበው መረጃ በመነሳት ኮሚሽኑ የዋጋ ውሳኔ በሚያስተላልፍበት ጊዜ በዲክላራሲያን አቅራቢ የሚቀርበውን መረጃ በማጣራት እና የተሟላ በማድረግ ሃይት የሌሎችን ዲክላራሲያን አቅራቢዎች መረጃ ሚስጥራዊነት መጠበቅ አለበት።

42. የተሻሩና ተፈጻሚነት የሌላቸው ሕጎች

የገቢ ዕቃዎች የጉምሩክ ቀረጥና ታክስ ማስከፈያ ዋጋ አተማመን መመሪያ ቁጥር 111/2008 በዚህ መመሪያ ተሽረዋል።

43. የመሸጋገሪያ ድንጋጌዎች

ይህ መመሪያ ከመውጣቱ በፊት የተጀመሩ ጉዳዮች በነባሩ መመሪያ መሰረት ውሳኔ ያገኛሉ።

44. መመሪያው የሚፀናበት ጊዜ

ይህ መመሪያ በገቢዎች ሚኒስቴር ሚኒስትር ተፈርሞ ከወጣበት ቀን ጀምሮ ተፈጻሚ ይሆናል።

አዲስ አበባ _____ ቀን 2011 ዓ.ም

አዳነች አቤቤ

የገቢዎች ሚኒስቴር ሚኒስትር

